

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 4.4.2023 г.
COM(2023) 184 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

Доклад относно политиката в областта на конкуренцията за 2022 г.

{SWD(2023) 76 final}

1. Въведение	1
2. Ролята на Комисията за смекчаване на външните икономически сътресения по време на кризата беше от решаващо значение.....	3
2.1. Приемане на Временната рамка за мерки за държавна помощ при кризи в подкрепа на икономиката след агресията на Русия срещу Украйна и извънредната енергийна ситуация.....	3
2.2. Постепенно прекратяване на Временната рамка за държавна помощ във връзка с Covid в подкрепа на икономиката в контекста на пандемията от коронавирус	5
2.3. Прилагане на Механизма за възстановяване и устойчивост	5
3. Гарантиране, че правилата в областта на конкуренцията продължават да бъдат съобразени с бъдещето — напредък по обширната политическа програма	6
3.1. Законодателни инициативи за укрепване на набора от инструменти на политиката в областта на конкуренцията	6
3.2. Актуализиране на антиitrustовите мерки и правилата за сливанията, за да бъдат съобразени с новите предизвикателства	8
3.3. Актуализиране на правилата и насоките за държавна помощ, за да бъдат съобразени с новите предизвикателства.....	13
3.4. Модернизиране на работните методи на ГД „Конкуренция“, за да отговарят на настоящите и бъдещите нужди на прилагането	16
4. Прилагането на политиката в областта на конкуренцията допринесе за постигането на основните амбиции на Комисията.....	17
4.1. Прилагането на политиката в областта на конкуренцията допринесе за цифровия преход и за силен и устойчив единен пазар.....	18
4.2 Прилагането на политиката в областта на конкуренцията допринесе за екологичния преход	26
4.3. Политиката в областта на конкуренцията допринесе за икономика в интерес на хората	30
5. Политиката в областта на конкуренцията в европейски и световен контекст.....	32
5.1 Обединяване на силите за формиране на европейска и световна култура на конкуренция ...	32
5.2. Сътрудничество в областта на политиката на конкуренция по света	33

1. Въведение

Годишният доклад относно конкуренцията за 2022 г. е представен от Европейската комисия („Комисията“) на Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите. В него се описват основните промени в политиката на ЕС в областта на конкуренцията и нейното прилагане през 2022 г.

Европа преживява смущаващи и непредсказуеми времена. В началото на 2022 г. пандемията от COVID-19 отшумя и ЕС пое по пътя на икономическото възстановяване. Планове за възстановяване и устойчивост („ПВУ“) на повечето държави от ЕС започнаха да се осъществяват и първите средства бяха изплатени на държавите членки, което даде тласък на възстановяването на ЕС с добре насочени инвестиции. Военната агресия на Русия срещу Украйна доведе до незабавни и сериозни сътресения в икономиката на ЕС и до призив за координирани действия за осигуряване на адекватни и достъпни енергийни доставки, гарантиране на икономическата и финансовата стабилност, продоволствената сигурност и защитата на уязвимите домакинства и дружества. Заедно с преодоляването на тези предизвикателства продължи изпълнението на задълженията за осъществяване на екологичния и цифровия преход.

Под ръководството на председателя Фон дер Лайен Комисията използва инструментите на политиката, с които разполага, за да създаде и приложи комбинация от политики, насочени към смекчаване на отрицателните последици от войната на Русия срещу Украйна за икономиката на ЕС като цяло, за неговите предприятия и население, като същевременно постепенно прекрати извънредните мерки на ЕС, въведени за справяне с пандемията от COVID-19.

През март 2022 г. Комисията прие Временна рамка за мерки за държавна помощ при кризи, която дава възможност на държавите членки да подкрепят дружества и сектори, сериозно засегнати от геополитическите събития, в съответствие с правилата на ЕС за държавната помощ. В отговор на сътресенията на световните енергийни пазари през май 2022 г. Комисията прие плана REPowerEU¹ (публикуван през март 2022 г.²). В него се посочват възможностите за адаптиране на енергийния сектор на ЕС, за справяне с високите цени на енергията и за намаляване на зависимостта от вноса на изкопаеми горива. През октомври

¹ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: План REpowerEU, COM(2022) 230, 18.5.2022 г.

² Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: REPowerEU: съвместни европейски действия за по-сигурна и устойчива енергия на достъпни цени, COM(2022) 108, 8.3.2022 г.

2022 г. Комисията предложи нов спешен регламент за смекчаване на въздействието на високите цени на газа в ЕС, включително чрез механизъм за съвместно закупуване³.

През 2022 г. Комисията продължи да извършва обширна оценка на рамката на политиката на ЕС в областта на конкуренцията, за да гарантира, че всички инструменти за прилагане са съобразени с настоящите и бъдещите предизвикателства⁴. Освен това бяха приети нови законодателни инструменти, които допълват инструментите на политиката в областта на конкуренцията.

Законодателният акт за цифровите пазари („ЗАЦП“)⁵ влезе в сила през ноември 2022 г. и ще се прилага от май 2023 г. Той има за цел да се запази достъпността на цифровите пазари и да се прекратят нелоялните практики на предприятията, контролиращи достъпа в икономиката на онлайн платформите. Освен това през ноември 2022 г. беше приет Регламентът за чуждестранните субсидии, който ще влезе в сила през 2023 г. Регламентът ще запълни регулаторен пропуск във връзка с единния пазар, тъй като субсидиите, нарушаващи вътрешния пазар, които се предоставят от правителства на държави извън ЕС, понастоящем остават до голяма степен без контрол, докато субсидиите, предоставяни от държавите членки, подлежат на строг контрол съгласно правилата на ЕС за държавната помощ.

Програмата за единния пазар⁶ и нейният компонент за политиката в областта на конкуренцията осигуряват стабилно финансиране за увеличаване на проектите в областта на политиката и нейното прилагане, международното сътрудничество и застъпничеството за политиката в областта на конкуренцията.

В условията на криза ефективното прилагане на правилата на ЕС в областта на конкуренцията е по-важно от всякога. През 2022 г. Комисията продължи да прилага правилата на ЕС в областта на конкуренцията по отношение на антитръстовите мерки, контрола върху сливанията и контрола върху държавната помощ в полза на гражданите и предприятията от всякакъв размер. Политиката на ЕС в областта на конкуренцията, и по-специално политиката в областта на държавната помощ, продължи да бъде ключов елемент от многостранната реакция на ЕС на кризата.

³ Предложение за Регламент на Съвета: за укрепване на солидарността чрез по-добра координация на покупките на газ, трансграничния обмен на газ и надеждни референтни показатели за цените, COM/2022/549 final, 18.10.2022 г.

⁴ Съобщение на Комисията от 18 ноември 2021 г.: Политика в областта на конкуренцията, съобразена с новите предизвикателства, COM(2021) 713 final.

⁵ Регламент (ЕС) 2022/1925 на Европейския парламент и на Съвета от 14 септември 2022 г. за достъпни и справедливи пазари в цифровия сектор и за изменение на директиви (ЕС) 2019/1937 и (ЕС) 2020/1828 (Акт за цифровите пазари), ОВ L 265, 12.10.2022 г., стр. 1.

⁶ Регламент (ЕС) 2021/690 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на програма за вътрешния пазар, конкурентоспособността на предприятията, включително малките и средните предприятия, областта на растенията, животните, храните и фуражите, и европейската статистика (програма „Единен пазар“), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 99/2013, (ЕС) № 1287/2013, (ЕС) № 254/2014 и (ЕС) № 652/2014 (текст от значение за ЕИП), ОВ L 153, 3.5.2021 г., стр. 1. Регламентът се прилага с обратна сила от 1 януари 2021 г.

2. Ролята на Комисията за смекчаване на външните икономически сътресения по време на кризата беше от решаващо значение

2.1. Приемане на Временната рамка за мерки за държавна помощ при кризи в подкрепа на икономиката след агресията на Русия срещу Украйна и извънредната енергийна ситуация

За да намали отрицателното социално и икономическо въздействие върху ЕС, причинено от военната агресия на Русия срещу Украйна — наред с други политически инструменти — Комисията отново се възползва от гъвкавостта на правилата за държавната помощ. Комисията прие Временната рамка за мерки за държавна помощ при кризи⁷, която дава възможност на държавите членки да преодолеят недостига на ликвидност, с който се сблъскват предприятията, пряко или косвено засегнати от сериозните смущения в икономиката, породени от руската агресия срещу Украйна и нейните преки и непреки последици, включително санкциите, наложени от Съюза и неговите международни партньори, и контрамекките, предприети от Русия. През годината Комисията внимателно следеше и оценяваше развитието на ситуацията, за да установи дали са необходими допълнителни временни промени в правилата за държавната помощ.

ЕС трябва да ускори разгръщането на възобновяемите енергийни източници и да ускори декарбонизацията на енергийните си доставки в съответствие с целите на REPowerEU⁸. Ето защо през юли 2022 г. Комисията измени Временната рамка за мерки за държавна помощ при кризи, за да улесни държавите членки в създаването на схеми за възобновяема енергия и декарбонизация на промишлеността. През октомври 2022 г. Комисията удължи срока на действие на рамката⁹ до 31 декември 2023 г. и я измени, за да отговори на променящите се нужди на държавите членки от подкрепа на икономиката след продължаващата агресия на Русия срещу Украйна. С изменението се опростяват правилата за компенсиране на предприятията за нарастващите разходи за енергия, въвеждат се нови мерки, насочени към подпомагане на намаляването на търсенето на електроенергия, и се определят основните принципи за потенциална рекапитализация, особено на енергийните предприятия. Освен това с изменената Временна рамка за мерки за държавна помощ при кризи се увеличиха максималните равнища на помощта в малки размери и се осигури допълнителна гъвкавост на гаранциите за енергийните дружества за покриване на нуждите им от ликвидност.

⁷ Съобщение на Комисията относно Временната рамка за мерки за държавна помощ при кризи в подкрепа на икономиката след агресията на Русия срещу Украйна (ОВ С 426, 28. 10.2022 г., стр. 1). Тази Временна рамка за мерки за държавна помощ при кризи замени Временната рамка за мерки за държавна помощ при кризи, приета на 23 март 2022 г. (ОВ С 131I, 24.3.2022 г., стр. 1), изменена на 20 юли 2022 г. (ОВ С 280, 21.7.2022 г., стр. 1).

⁸ REPowerEU е планът на Комисията, чрез който да направи Европа независима от руските изкопаеми горива преди 2030 г. в контекста на руското нашествие в Украйна. Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: План REpowerEU, COM(2022) 230, 18.5.2022 г.

⁹ Съобщение на Комисията „Временна рамка за мерки за държавна помощ при кризи в подкрепа на икономиката след агресията на Русия срещу Украйна“, ОВ С 426, 9.11.2022 г., стр. 1

Поради кризата в Украйна в енергийния сектор възникна особена нужда от подкрепа за платежоспособността, и по-специално нарасна нуждата от финансови обезпечения за търговските дейности на енергийния пазар. Поради това Временната рамка за мерки за държавна помощ при кризи съдържа изменен режим за този вид подкрепа за платежоспособността. Комисията е приела специфични за сектора схеми в Дания, Белгия и Финландия¹⁰. През декември 2022 г. Комисията, като взе предвид ангажиментите, поети от Германия, одобри мерки за помощ за *Uniper*¹¹ и *SEFE GmbH*¹², предоставящи вноски в капитала, по-специално за покриване на загубите, възникнали от закупуването на газ на по-високи пазарни цени, заместващ газа, който руските доставчици не са доставили по съществуващите дългосрочни договори.

През 2022 г. няколко държави членки уведомиха за общи схеми, а именно за междусекторна подкрепа за икономическите сектори, в които предприятията са били засегнати от войната в Украйна. Тези общи схеми¹³ бяха одобрени съгласно Временната рамка за мерки за държавна помощ при кризи в съответствие с член 107, параграф 3, буква б) от Договора за функционирането на Европейския съюз („ДФЕС“).

През 2022 г. Комисията прие 195 решения, с които одобри 182 национални мерки, за които 27 държави членки са подали уведомление. Общият бюджет, за който държавите членки са уведомили Комисията за такива мерки за държавна помощ, възлиза на около 670 милиарда евро. За около 53 % от одобрената помощ е подадено уведомление от Германия, за 24 % — от Франция, и за 7 % — от Италия¹⁴, което обаче не съответства на изплатените суми.

¹⁰ Решение по дело SA.104273, *Белгия — TCF — Схема за държавна помощ в контекста на икономическата криза, причинена от агресията на Русия срещу Украйна*; решение по дело SA.104602, *Дания — TCF — Гаранционна схема за финансови обезпечения за дружества за електроенергия и газ*; решение по дело SA.104224, *Финландия — TCF — Държавна помощ за подкрепа на ликвидността в енергийния сектор*; решение по дело SA.104267, *Финландия — TCF — Субсидирани заеми в енергийния сектор*.

¹¹ Решение по дело SA.103791, *Германия — Рекапитализация на Uniper SE*. Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_7830

¹² Решение по дело SA.105001, *Германия — Рекапитализация на SEFE GmbH*. Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_7828

¹³ Например Германия е уведомила за обща схема с бюджет от 11 милиарда евро. Германската схема включваше държавни гаранции за заеми и субсидирани заеми, които осигуряваха капиталова ликвидност на нуждаещите се дружества. Решение по дело SA.102631, *Германия TCF: Общи схеми за гаранции по заеми и субсидирани заеми*, ОВ С 337, 2.9.2022 г., стр. 18. Испания е уведомила за обща схема на стойност 1,3 милиарда евро. Испанската обща схема включваше подкрепа за ликвидността под формата на кредитни гаранции и заеми със субсидирани лихвени проценти. Решение по дело SA. 102771 *Испания TCF: Обща схема*, ОВ С 348, 9.9.2022 г., стр. 9. Италия е уведомила за обща схема в размер на 1,2 милиарда евро. Подкрепата беше насочена към секторите на селското стопанство, горското стопанство, рибарството и аквакултурите, като включваше преки безвъзмездни средства, данъчни или платежни облекчения, възстановими аванси и намаляване или освобождаване от вноски за социално осигуряване и социални помощи. Решение по дело SA. 102896, *Италия — TCP — Обща схема за мерките в подкрепа на предприятията, извършващи дейност в секторите на селското и горското стопанство, рибарството и аквакултурите, в съответствие с Временната рамка за мерки за държавна помощ при кризи*, ОВ С 337, 2.9.2022 г., стр. 17.

¹⁴ Източник: Вътрешна база данни на ГД „Конкуренция“.

2.2. Постепенно прекратяване на Временната рамка за държавна помощ във връзка с Covid в подкрепа на икономиката в контекста на пандемията от коронавирус

Комисията продължи да оценява пряко мерките за помощ съгласно член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС, член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС, както и съгласно Временната рамка за подпомагане на икономиката в контекста на епидемията от коронавирус („Временна рамка за мерките за държавна помощ“)¹⁵. До края на 2022 г. Комисията е приела 217 решения, свързани с COVID-19, във всички държави членки, включително решения по Временната рамка за мерките за държавна помощ¹⁶. Това е значително намаление в сравнение с 2021 г., когато са били приети 1180 решения, свързани с COVID-19.

Тъй като мерките в областта на общественото здраве, предприети с оглед на кризисната ситуация в здравеопазването във връзка с Covid-19, бяха облекчени, Комисията реши да не удължава срока на действие на Временната рамка за мерките за държавна помощ след 30 юни 2022 г., с изключение на мерките за подкрепа на инвестициите и за подкрепа на платежоспособността, които са разрешени до 31 декември 2023 г.¹⁷. Временната рамка за мерките за държавна помощ дава възможност за гъвкав преход до 30 юни 2023 г. при ясни предпазни мерки за преобразуване и реструктуриране на дългови инструменти, като заеми и гаранции в други форми на помощ, например преки безвъзмездни средства.

2.3. Прилагане на Механизма за възстановяване и устойчивост

През 2022 г. продължи прилагането на Механизма за възстановяване и устойчивост („МВУ“)¹⁸ — основният елемент на инициативата NextGenerationEU¹⁹. Той има за цел да се насърчи сближаването между държавите членки чрез смекчаване на социалните и икономическите последици от пандемията от COVID-19 и ЕС да бъде по-добре подготвен за бъдещите предизвикателства, по-специално чрез подкрепа на екологичния и цифровия преход. Повечето от мерките, финансирани по МВУ, не представляват държавна помощ. От тези, които се квалифицират като държавна помощ, по-голямата част могат да бъдат прилагани пряко от държавите членки по силата на регламент за групово освобождаване²⁰ или по силата на регламент *de minimis*²¹. Независимо от това за редица мерки е подадено уведомление за

¹⁵ Съобщение на Комисията: Временна рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив от COVID-19 (ОВ С 911, 20.3.2020 г., стр. 1), изменена със съобщения на Комисията C(2020) 2215 (ОВ С 1121, 4.4.2020 г., стр. 1), C(2020) 3156 (ОВ С 164, 13.5.2020 г., стр. 3), C(2020) 4509 (ОВ С 218, 2.7.2020 г., стр. 3), C(2020) 7127 (ОВ С 3401, 13.10.2020 г., стр. 1), C(2021) 564 (ОВ С 34, 1.2.2021 г., стр. 6) и C(2021) 8442 (ОВ С 473, 24.11.2021 г., стр. 1).

¹⁶ Вж. Работен документ на службите на Комисията, приложения 1 и 2 за пълен списък на свързаните с COVID решения на Комисията.

¹⁷ Съобщение на Комисията: Изменение на Временната рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив от COVID-19, ОВ С 423, 7.11.2022 г., стр. 9.

¹⁸ Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_3131

¹⁹ Вж. Информационното табло за възстановяване и устойчивост, което дава обща представа за напредъка в прилагането на Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ) и националните планове за възстановяване и устойчивост: https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html?lang=en

²⁰ Основно Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора, ОВ L 187, 26.6.2014 г., стр. 1, изменен с Регламент (ЕС) 2021/1237 на Комисията, ОВ L 270, 29.7.2021 г., стр. 39.

²¹ Основно Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis*, ОВ L 352, 24.12.2013 г., стр. 1.

предварително разрешение от Комисията. През 2022 г. Комисията прие решения за държавна помощ по близо 80 мерки, финансирани по МВУ.

3. Гарантиране, че правилата в областта на конкуренцията продължават да бъдат съобразени с бъдещето — напредък по обширната политическа програма

3.1. Законодателни инициативи за укрепване на набора от инструменти на политиката в областта на конкуренцията

Законодателният акт за цифровите пазари („ЗАЦП“)²², който влезе в сила през ноември 2022 г., сега е във фазата на прилагане. ЗАЦП е *предварителен* регламент, който е предназначен да направи цифровия сектор по-справедлив и по-достъпен. Дружествата, определени като „контролиращи достъпа“, ще трябва да спазват предварително определен набор от задължения и забрани. Прилагането на ЗАЦП, съчетано с *последващото* прилагане на правилата на ЕС в областта на конкуренцията, ще доведе до по-справедливи и по-конкурентни пазарни условия за предприятията и потребителите на цифрови услуги на единния пазар. В качеството си на основен орган, осигуряващ спазването на ЗАЦП, Комисията ще работи в тясно сътрудничество с органите в държавите — членки на ЕС. Новите правила не засягат прилагането на правилата на ЕС в областта на конкуренцията и националните правила в областта на конкуренцията по отношение на едностранното поведение.

Законодателен акт за цифровите пазари²³

В ЗАЦП се разглеждат системни практики, които могат да възникнат на цифровите пазари. Предприятие с позиция на контролиращо достъпа до цифровия пазар може да бъде в състояние да действа като *фактически* частен създател на правила, създавайки пречки между предприятията и между предприятията и крайните потребители. В ЗАЦП се определя набор от критерии за установяване на контролиращите достъпа, които попадат в обхвата на регламента. Когато дадена онлайн цифрова платформа отговаря на количествените прагове, тя ще се смята за контролираща достъпа. Количествените критерии включват например броя на годишните активни стопански потребители и броя на месечните активни крайни потребители. Предприятията, които надвишават праговете, определени в регламента, се смятат за контролиращи достъпа с наложена се пазарна позиция. Това обикновено им позволява да влияят отрицателно върху динамиката на пазара. Комисията ще може да определя самостоятелно предприятията, контролиращи достъпа, като прави качествени оценки. Определените за контролиращи достъпа предприятия ще трябва да спазват набор от хармонизирани правила, предназначени да поддържат пазарите на основни платформени услуги достъпни и да ограничават нелоялното поведение. При евентуално

²² Регламент (ЕС) 2022/1925 на Европейския парламент и на Съвета от 14 септември 2022 г. за достъпни и справедливи пазари в цифровия сектор и за изменение на директиви (ЕС) 2019/1937 и (ЕС) 2020/1828 (Акт за цифровите пазари), ОВ L 265, 12.10.2022 г., стр. 1.

²³ ЗАЦП ще се прилага от 2 май 2023 г. През 2022 г. Комисията се подготви за прилагането на ЗАЦП, например чрез изготвяне на проекти на актове за изпълнение, разработване на образци на решения и създаване на вътрешни процедури за функционирането на регистрите и ИТ системите.

неспазване на задълженията може да бъдат наложени глоби в размер до 10 % от световния оборот на предприятието. Освен това, в случай на системно неспазване на изискванията, на тези предприятия може да бъдат наложени пропорционални поведенчески или структурни корективни мерки.

През ноември 2022 г. Европейският парламент и Съветът приеха Регламента относно чуждестранните субсидии, които нарушават вътрешния пазар²⁴ (FSR). С регламента се преодолява пропуск в нормативната уредба, като се решава проблемът с чуждестранните субсидии, които нарушават конкуренцията на единния пазар. Комисията скоро ще може да разследва и да коригира, когато е необходимо, нарушаващото им въздействие, причинено от такава чуждестранна държавна подкрепа. Регламентът включва три инструмента: i) предложени концентрации, при които поне едно от сливащите се предприятия, съвместното предприятие или придобитото предприятие има оборот в ЕС от поне 500 милиона евро и чуждестранният финансов принос надхвърля 50 милиона евро, за които ще трябва да бъде подадено уведомление до Комисията; ii) в случаите на търгове при участие в процедури за възлагане на обществени поръчки в ЕС, включващи чуждестранно финансово участие, при които стойността на поръчката е най-малко 250 милиона евро, трябва да бъде подадено уведомление до Комисията; и iii) Комисията ще има правомощието да разследва по служебен път други пазарни ситуации. Комисията ще има изключителната компетентност да отговаря за прилагането на FSR. Когато отрицателното въздействие на чуждестранната субсидия се компенсира от нейното положителното въздействие, Комисията ще има правомощието да наложи компенсационни мерки или да поеме ангажименти за отстраняване на нарушаването. Такива мерки и ангажименти включват набор от структурни или поведенчески корективни мерки, като например продажба на определени активи или забрана на определено пазарно поведение. Комисията също така ще има правомощието да забранява субсидирана концентрация или договор за обществена поръчка на субсидиран оферент.

Регламентът ще се прилага от 12 юли 2023 г., а уведомленията ще станат задължителни от 12 октомври 2023 г.

²⁴ Регламент (ЕС) 2022/2560 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно чуждестранните субсидии, които нарушават вътрешния пазар, ОВ L 330, 23.12.2022 г., стр. 1.

3.2. Актуализиране на антиitrustовите мерки и правилата за сливанията, за да бъдат съобразени с новите предизвикателства

Приет е нов Регламент за групово освобождаване за вертикалните споразумения и Насоки относно вертикалните ограничения

В член 101, параграф 1 от ДФЕС се забраняват вертикалните споразумения между две или повече предприятия, работещи на различни нива на производствената или дистрибуторската верига, ако тези споразумения ограничават конкуренцията. Съгласно член 101, параграф 3 от ДФЕС обаче такива споразумения са съвместими с единния пазар, при условие че допринасят за подобряване на производството или дистрибуцията на стоки или за развитието на техническия или икономическия прогрес, като при това предоставят на потребителите справедлив дял от получените ползи, без да елиминират конкуренцията. През май 2022 г. Комисията прие новия Регламент за групово освобождаване за вертикалните споразумения („РГОВС“)²⁵, придружен от новите Насоки относно вертикалните ограничения²⁶, които ще помогнат на предприятията да оценят съвместимостта на своите споразумения за доставка и дистрибуция с правилата на ЕС в областта на конкуренцията. Новите правила отчитат развитието на пазара, като например увеличаването на онлайн продажбите и появата на нови участници, като например платформи. По-голямата яснота и прозрачност могат да помогнат

²⁵ Регламент (ЕС) №2022/720 на Комисията от 10 май 2022 г. за прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз относно категориите вертикални споразумения и съгласувани практики (РГОВС), ОВ L 134, 11.5.2022 г., стр. 4.

²⁶ Известие на Комисията: Насоки относно вертикалните ограничения, ОВ С 248, 30.6.2022 г., стр. 1.

на предприятията да постигнат съответствие при по-ниски разходи — това е особено полезно за малките и средните предприятия (МСП).

Публикуван е проект на правила за споразуменията за хоризонтално сътрудничество

Хоризонталното сътрудничество между конкуриращи се предприятия може да доведе до значително повишаване на ефективността при определени обстоятелства. Например такова сътрудничество може да бъде от полза за потребителите или да намали въздействието на даден сектор върху околната среда. Ето защо Комисията предвижда правила за ограничаване на данъчните задължения за някои видове споразумения за хоризонтално сътрудничество. За да се гарантира, че правилата за споразуменията за хоризонтално сътрудничество продължават да са съобразени с целта, по-специално за справяне с предизвикателствата на цифровизацията и екологичния преход, през март 2022 г. Комисията започна консултация със заинтересованите страни по проекта на преразгледаните регламенти за групово освобождаване на хоризонтални споразумения за научноизследователска и развойна дейност и за специализация и по проекта на преразгледаните насоки относно хоризонталните споразумения²⁷. Предложените правила включват нови насоки, които имат за цел да се улесни сътрудничеството между дружествата за постигане на целите за устойчивост. Предложените правила също така предоставят допълнителни насоки и правна сигурност на дружествата в области като споделяне на данни, споразумения за споделяне на мобилна инфраструктура и консорциуми за участие в търг. През декември 2022 г. Комисията прие два регламента, с които се удължава валидността на регламентите за групово освобождаване на хоризонтални споразумения по отношение на споразуменията за научноизследователска и развойна дейност и за специализация²⁸. Срокът на действие на регламентите за групово освобождаване трябваше да изтече на 31 декември 2022 г., но Комисията го удължи до 30 юни 2023 г.

Публикувани са проект на регламент за групово освобождаване за моторните превозни средства и допълнителни насоки

Данните, генерирани от превозните средства, се превръщат във все по-важен фактор за конкуренцията на операторите на ремонтни дейности и поддръжка. Комисията има специален режим за вертикалните споразумения в сектора²⁹, който понастоящем се преразглежда. През юли 2022 г. Комисията започна обществена консултация със заинтересованите страни относно

²⁷ Обществена консултация по проекта на преразгледаните регламенти за групово освобождаване на хоризонтални споразумения и Насоки относно хоризонталните споразумения, проведена от 1.3.2022 г. до 26.4.2022 г. Вж.: https://competition-policy.ec.europa.eu/public-consultations/2022-hbers_en

²⁸ Регламент (ЕС) 2022/2455 на Комисията от 8 декември 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 1217/2010 относно прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз по отношение на някои категории споразумения за изследвания и разработки, ОВ L 321, 15.12.2022 г., стр. 1; и Регламент (ЕС) 2022/2456 на Комисията от 8 декември 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 1218/2010 относно прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз по отношение на някои категории споразумения за специализация, ОВ L 321, 15.12.2022 г., стр. 3.

²⁹ Режимът на Регламента за групово освобождаване за моторните превозни средства („РГОМПС“) се състои от: i) Регламента за групово освобождаване за вертикалните споразумения („РГОВС“) и Насоките относно вертикалните ограничения („НВО“); и ii) специфичните за сектора разпоредби за групово освобождаване, както е предвидено в РГОМПС и в Допълнителните насоки („ДН“), приложими към дистрибуцията на резервни части и услуги по ремонт и поддръжка на моторни превозни средства.

проект на регламент за удължаване на срока на действие на Регламент 461/2010 („Регламент за групово освобождаване за моторните превозни средства“)³⁰, заедно с проект на известие за изменение на известието на Комисията, съдържащо допълнителните насоки³¹, за да се реши въпросът с данните. Предложените промени ще осигурят яснота за дружествата относно начина, по който Комисията разглежда въпросите, свързани с достъпа до данни, генерирани от сензорите на автомобилите, когато оценява вертикалните споразумения между производителите на автомобили и техните оторизирани мрежи съгласно правилата на ЕС за конкуренцията. Целта е рамката да бъде запазена за още пет години — до 31 май 2028 г., и да се разширят съществуващите принципи за предоставяне на техническа информация, инструменти и обучение, необходими за предоставянето на услуги по ремонт и техническо обслужване, за да се обхванат изрично данните, генерирани от превозните средства.

Приети са Насоки относно колективните трудови договори за подобряване на условията на труд на самостоятелно заетите лица

Броят на самостоятелно заетите лица в ЕС е сравнително висок и някои от тях са изправени пред трудни условия на труд. Колективните преговори могат да бъдат мощен инструмент за подобряване на такива условия на труд. През септември 2022 г. Комисията прие Насоки относно прилагането на конкурентното право на Съюза към колективните трудови договори във връзка с условията на труд на самостоятелно заетите лица, работещи сами³². Целта на насоките е да се поясни при какви обстоятелства конкурентното право на ЕС не пречи на колективните трудови договори за подобряване на условията на труд.

Въз основа на установената съдебна практика на Съда на Европейския съюз³³ в насоките се описват ситуации, при които работещите сами самостоятелно заети лица могат да се намират в положение, сравнимо с това на работниците, и се пояснява съответно, че техните колективни трудови договори попадат извън обхвата на член 101 от ДФЕС. Това обхваща икономически зависими, самостоятелно заети лица, които работят сами, лица, работещи „редом“ с работници, и лица, предоставящи услугите си чрез цифрови трудови платформи. Освен това в насоките се пояснява, че в определени случаи, когато самостоятелно заетите лица, които не са в положение, сравнимо с това на работниците, срещат трудности да оказват влияние върху своите условия на труд, тъй като са в слаба позиция при водене на преговори, Комисията няма да се намесва срещу определени категории колективни трудови договори.

³⁰ Регламент (ЕС) № 461/2010 на Комисията от 27 май 2010 г. относно прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз към категориите вертикални споразумения и съгласувани практики в сектора на моторните превозни средства, ОВ L 129, 28.5.2010 г., стр. 52.

³¹ Известие на Комисията: Допълнителни насоки относно вертикалните ограничения в споразуменията за продажба и ремонт на моторни превозни средства и дистрибуцията на резервни части за моторни превозни средства, ОВ C 138, 28.5.2010 г., стр. 16.

³² Съобщение на Комисията: Насоки относно прилагането на конкурентното право на Съюза към колективните трудови договори във връзка с условията на труд на самостоятелно заетите лица, работещи сами, ОВ C 374, 30.9.2022 г., стр. 2.

³³ Решение на Съда на ЕС от 4.12.2014 г., дело C-413/13, *FNV Kunsten Informatie en Media/Staat der Nederlanden*, EU:C:2014:2411; решение на Съда на ЕС от 21.12.1999 г., дело C-67/96, *Albany International BV/Stichting Bedrijfspensioenfonds Textielindustrie*, EU:C:1999:430.

Прието е преразгледано известие относно неофициалните насоки

С цел да се даде възможност на предприятията да търсят неофициални насоки относно прилагането на правилата на ЕС в областта на конкуренцията по нови или нерешени въпроси, през октомври 2022 г. Комисията прие преразгледано известие относно неофициалните насоки³⁴. Това е още една важна стъпка към по-голяма прозрачност и по-лесно спазване на правилата за предприятията, които искат да се уверят, че спазват правилата в областта на конкуренцията.

Публикуван е проект на известие за определяне на пазара

През ноември 2022 г. Комисията публикува за обществена консултация проект на преразгледано известие за определяне на пазара³⁵. Проектът на преразгледаното известие за определяне на пазара се основава на заключенията от оценката, публикувана през юли 2021 г. Преработеният проект на известието е резултат от задълбочен процес на преглед, започнал за първи път през април 2020 г. С проекта се актуализира действащото понастоящем известие от 1997 г., като се отчитат значителните промени, настъпили през изминалите години, по-специално цифровизацията и новите начини за предлагане на стоки и услуги, както и взаимносвързания и глобализиран характер на търговския обмен. Въз основа на доказателствата, събрани по време на консултацията, Комисията ще преразгледа и финализира проекта с оглед приемането на ново известие за определяне на пазара през 2023 г.

Публикувани са проект на Регламент за прилагане на Регламента за сливанията и проект на преразгледано Известие относно опростената процедура

От оценката³⁶ на процедурните и правните аспекти на контрола върху сливанията в ЕС стана ясно, че пакетът за опростяване от 2013 г.³⁷ е бил ефективен за увеличаване на прилагането на опростени процедури за безпроблемни сливания и за намаляване на административната тежест както за предприятията, така и за Комисията. Резултатите от оценката показаха, че е целесъобразно да се обмисли по-нататъшно насочване на контрола върху сливанията в ЕС чрез разширяване и изясняване на обхвата на Известието относно опростената процедура³⁸ и

³⁴ Известие на Комисията относно неофициални насоки, свързани с нови или нерешени въпроси по отношение на членове 101 и 102 от Договора за функционирането на Европейския съюз, които възникват в отделни случаи (писма за насоки) от 3 октомври 2022 г., SWD(2022) 326, 3.10.2022 г. Вж.: https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2022-10/coronavirus_informal_guidance_notice_antitrust_2022.pdf

³⁵ Вж. Съобщение на Европейската комисия, проект на известие на Комисията относно определянето на съответния пазар за целите на конкурентното право на Съюза. Вж.: https://competition-policy.ec.europa.eu/public-consultations/2022-market-definition-notice_en

³⁶ Работен документ на службите на Комисията, Резюме на оценката на процедурните и правните аспекти на контрола върху сливанията в ЕС от 26 март 2021 г., SWD(2021) 66, 26.3.2021 г. Вж.: https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2021-04/SWD_findings_of_evaluation_summary.pdf

³⁷ Регламент за изпълнение (ЕС) № 1269/2013 на Комисията от 5 декември 2013 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 802/2004 за прилагане на Регламент (ЕО) № 139/2004 на Съвета за контрола върху концентрациите между предприятия, ОВ L 336, 14.12.2013 г., стр. 1.

³⁸ Известие на Комисията относно опростена процедура за разглеждане на някои концентрации съгласно Регламент (ЕО) № 139/2004 на Съвета, ОВ C 366, 14.12.2013 г., стр. 5.

чрез преразглеждане на Регламента за прилагане на Регламента за сливанията³⁹, за да се намали допълнително административната тежест както за предприятията, така и за Комисията. Вследствие на оценката през май 2022 г. Комисията започна обществена консултация относно преразгледаното известие и преразгледания Регламент за прилагане на Регламента за сливанията⁴⁰. На 28 октомври 2022 г. Комитетът за регулаторен контрол на Комисията прие положително становище по доклада за оценка на въздействието. След като бъдат приети, преразгледания регламент за прилагане и преразгледаното известие ще дадат възможност за по-нататъшно опростяване чрез въвеждане на нови категории опростени случаи, рационализиране на процедурите на Комисията за сливания, както и въвеждане на електронно уведомяване като стандартния начин за уведомяване за сделки по сливане.

Изготвяне на нови насоки относно споразуменията за устойчивост в селското стопанство

С реформата на общата селскостопанска политика („ОСП“) за периода 2023—2027 г. се въвежда ново изключение от член 101 от ДФЕС,⁴¹ с което се позволява на селскостопанските производители и други оператори във веригата на доставки на селскостопански и хранителни продукти да се договарят за определени ограничения на цените, производството и други елементи на конкуренцията, при условие че тези ограничения са необходими за постигане на стандарти за устойчивост, които надхвърлят задължителните стандарти в съществуващото законодателство на ЕС и националното законодателство. Тази възможност се отнася до определени стандарти за околната среда, здравето или хуманното отношение към животните. През 2022 г. Комисията проведе обществена консултация⁴², за да подготви проект на насоки за обяснение на това изключване. Целта е насоките да бъдат въведени до края на декември 2023 г.

Продължава оценката на Регламента за групово освобождаване на консорциуми

С Регламента за групово освобождаване на консорциуми („РГОК“)⁴³ се позволява на дружествата за линейно корабоплаване (известни също като превозвачи) да си сътрудничат и да предоставят съвместни услуги при определени условия. Тъй като срокът на действие на РГОК изтича на 25 април 2024 г., Комисията започна процес на оценка, за да прецени дали

³⁹ Регламент за изпълнение (ЕС) № 1269/2013 на Комисията от 5 декември 2013 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 802/2004 за прилагане на Регламент (ЕО) № 139/2004 на Съвета за контрола върху концентрациите между предприятия, ОВ L 336, 14.12.2013 г., стр. 1.

⁴⁰ Обществена консултация относно контрола върху сливанията в ЕС — по-нататъшно опростяване на процедурите, от 6.5.2022 г. до 3.6.2022 г. Вж.: https://competition-policy.ec.europa.eu/public-consultations/2022-merger-simplification_en

⁴¹ Член 210, буква а) от Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 922/72, (ЕИО) № 234/79, (ЕО) № 1037/2001 и (ЕО) № 1234/2007, ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 671.

⁴² Обществена консултация относно споразуменията за устойчивост в селското стопанство — насоки относно антиitrustовата дерогация — оценка, от 28.2.2022 г. до 23.5.2022 г. Вж.: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13305-Sustainability-agreements-in-agriculture-guidelines-on-antitrust-derogation_bg

⁴³ Регламент (ЕО) № 906/2009 на Комисията от 28 септември 2009 г. относно прилагането на член 81, параграф 3 от Договора за някои категории споразумения, решения и съгласувани практики между дружества за линейно корабоплаване (консорциуми), ОВ L 256, 29.9.2009 г., стр. 31.

регламентът все още е подходящ за целта. Оценката ще послужи на Комисията при вземането на решение дали да продължи действието на РГОК, да го удължи с промени или да го отмени.

Започната е оценка на Регламент 1/2003.

В Регламент 1/2003⁴⁴ и в акта за неговото изпълнение, в Регламент 773/2004⁴⁵ се създава процедурна рамка, чиято цел е да се осигури ефективното и еднакво прилагане на членове 101 и 102 от ДФЕС в ЕС. С течение на времето се появиха нови предизвикателства пред прилагането на правилата в областта на конкуренцията, като например цифровизацията на икономиката и нарастващата сложност на антитръстовите разследвания. През юни 2022 г. Комисията обяви започването на обществена консултация, с която се търси обратна връзка относно ефективността на регламентите след влизането им в сила⁴⁶. Целта на консултацията е да се съберат доказателства и мнения относно процедурите, прилагани при антитръстовите разследвания.

3.3. Актуализиране на правилата и насоките за държавна помощ, за да бъдат съобразени с новите предизвикателства

Влязоха в сила насоки относно държавната помощ в областта на климата, опазването на околната среда и енергетиката

Насоките в областта на климата, опазването на околната среда и енергетиката („СЕЕАГ“)⁴⁷ бяха приети и започнаха да се прилагат през януари 2022 г. Те заменят досегашните приложими Насоки за опазване на околната среда и енергийна помощ⁴⁸, за да се приведе рамката в съответствие с целите на ЕС, определени в Европейския зелен пакт, и с целите в областта на климата и енергетиката за 2030 г. и 2050 г. СЕЕАГ⁴⁹ дава възможност на държавите членки да подкрепят усилията за декарбонизация, кръгова икономика, биоразнообразие, чиста мобилност или мобилност с нулеви емисии и енергийна ефективност.

Приета е преразгледана рамка за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации

Комисията подкрепя бързото разработване и внедряване на авангардни и революционни технологии, с които се улеснява екологичният и цифровият преход на икономиката на ЕС,

⁴⁴ Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 г. относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 и 82 от Договора (текст от значение за ЕИП), ОВ L 1, 4.1.2003 г., стр. 1.

⁴⁵ Регламент (ЕО) № 773/2004 на Комисията от 7 април 2004 г. относно водените от Комисията производства съгласно членове 81 и 82 от Договора за ЕО (текст от значение за ЕИП), ОВ L 123, 27.4.2004 г., стр. 18.

⁴⁶ Обществена консултация относно антитръстовите процедурни правила на ЕС — оценка, проведена от 30.6.2022 г. до 6.10.2022 г. Вж.: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13431-EU-antitrust-procedural-rules-evaluation_bg

⁴⁷ Съобщение на Комисията: Насоки относно държавната помощ в областта на климата, опазването на околната среда и енергетиката, ОВ С 80, 18.2.2022 г., стр. 1.

⁴⁸ Съобщение на Комисията: Насоки относно държавната помощ за опазване на околната среда и за енергетика за периода 2014—2020 г., ОВ С 200, 28.6.2014 г., стр. 1.

⁴⁹ Съобщение на Комисията: Насоки относно държавната помощ в областта на климата, опазването на околната среда и енергетиката, ОВ С 80, 18.2.2022 г., стр. 1.

като същевременно се допринася за новата Европейска програма за иновации⁵⁰. През октомври 2022 г. Комисията прие преразгледано съобщение относно правилата за държавна помощ за научноизследователска и развойна дейност и иновации⁵¹, в което се определят правилата, съгласно които държавите членки могат да предоставят държавна помощ на дружествата за научноизследователски и развойни дейности и дейности по иновации.

Приети са правила за държавната помощ в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони, подходящи за екологичния преход

С акцент върху привеждането на правилата за държавната помощ в съответствие с настоящите стратегически приоритети на ЕС, по-специално стратегическите планове на общата селскостопанска политика⁵², Европейския зелен пакт и стратегията „От фермата до трапезата“ през 2022 г. Комисията прие нов набор от правила за държавната помощ в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони: Насоките за държавната помощ в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони и Регламента за груповото освобождаване в селското стопанство. През януари 2022 г. Комисията започна обществена консултация по предложеното преразглеждане на правилата, която продължи до март 2022 г. Предложеното преразглеждане ще улесни и ускори предоставянето на финансиране от страна на държавите членки за секторите на селското и горското стопанство и за селските райони, без това да води до неоправдано нарушаване на конкуренцията на единния пазар.

Правила за държавната помощ в секторите на рибарството и аквакултурите

През 2022 г. Комисията прие нов Регламент за групово освобождаване в секторите на рибарството и аквакултурите⁵³ и издаде нови Насоки за държавната помощ в секторите на рибарството и аквакултурите⁵⁴. Целта на преразгледаните насоки е да се гарантира, че икономическото развитие в рибарството и аквакултурите се осъществява при пълно зачитане на общата политика в областта на рибарството („ОПОР“), по-специално защитата на рибните запаси и околната среда. В насоките са взети предвид важни политически и регулаторни промени в тези сектори, по-специално влизането в сила на Регламента за създаване на Европейски фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, който е компонент на ОПОР⁵⁵. И

⁵⁰ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Нова европейска програма за иновации, COM(2022)332, 5.7.2022 г.

⁵¹ Съобщение на Комисията: Рамка за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации, ОВ С 7388, 19.10.2022 г., стр. 1.

⁵² Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегически планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделното (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013, ОВ L 435, 6.12.2021 г., стр. 1.

⁵³ Регламент (ЕС) № 2022/2473 на Комисията от 14 декември 2022 г. за обявяване на някои категории помощи — за предприятия, които произвеждат, преработват и предлагат на пазара продукти от риболов и аквакултури — за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз, ОВ L 327, 21.12.2022 г., стр. 82.

⁵⁴ Съобщение на Комисията: Насоки за преглед на държавната помощ за рибарството и аквакултурите, ОВ С 217, 2.7.2015 г., стр. 1.

⁵⁵ Регламент (ЕС) 2021/1139 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури и за изменение на Регламент (ЕС) 2017/1004, ОВ L 247, 13.7.2022 г., стр. 1.

накрая, Комисията удължи срока на действие на настоящия Регламент за помощта *de minimis* в сектора на рибарството и аквакултурите до 31 декември 2023 г.⁵⁶

Продължава преразглеждането на Общия регламент за групово освобождаване относно държавната помощ (ОРГО)

Общият регламент за групово освобождаване („ОРГО“) относно държавната помощ⁵⁷ се удължава и преразглежда, за да се улесни екологичният и цифровият преход. Тези изменения ще допълнят преразглеждането на насоките относно регионалната помощ⁵⁸, относно помощта за научноизследователска и развойна дейност и иновации, относно помощта за рисковото финансиране, относно помощта за разгръщане на ширококоловови мрежи и относно помощта за опазване на околната среда и енергетиката. Комисията планира да приеме изменението на ОРГО през 2023 г.

Комисията преразглежда правилата за държавната помощ за ширококоловови мрежи

След обществена консултация⁵⁹ през декември 2022 г. Комисията прие преразгледано съобщение относно държавната помощ за ширококоловови мрежи⁶⁰ („Насоки за ширококоловови мрежи“). В преразглежданите Насоки за ширококоловови мрежи се определят правилата за оценяване от Комисията на мерките за държавна помощ, за които бива уведомявана от държавите членки, с цел да се подкрепи разгръщането и внедряването на ширококоловови мрежи в ЕС. Новите правила допринасят за постигането на стратегическите цели на ЕС за осигуряване на гигабитова свързаност и 5G покритие за всички⁶¹.

Комисията предложи правила за опростяване на процедурите за държавната помощ за екологосъобразен транспорт

През юли 2022 г. Комисията прие предложение за нов регламент на Съвета⁶². Съветът прие регламента през декември 2022 г. С регламента се дава възможност на Комисията да приема регламенти, с които да освобождава от задължението за предварително уведомяване относно мерките за помощ за железопътния транспорт, вътрешния воден транспорт и мултимодалния транспорт в съответствие с член 93 от ДФЕС. Целта на инициативата на Комисията е да се опростят процедурите за държавна помощ в подкрепа на екологичните видове транспорт, като например железопътния, вътрешния воден и мултимодалния транспорт. Тя се осъществява

⁵⁶ Регламент (ЕС) № 717/2014 на Комисията от 27 юни 2014 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* в сектора на рибарството и аквакултурите, ОВ L 190, 28.6.2014 г., стр. 45.

⁵⁷ Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора.

⁵⁸ Съобщение на Комисията — Насоки относно регионална държавна помощ, ОВ C 153, 29.4.2021 г., стр. 1.

⁵⁹ Проект на съобщение на Комисията — Насоки относно държавната помощ за ширококоловови мрежи, 19.11.2021 г.

⁶⁰ Съобщение на Комисията: Насоки относно държавната помощ за ширококоловови мрежи, COM(2022) 9343 final, 12.12.2022 г.

⁶¹ Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7595

⁶² Предложение за Регламент на Съвета относно прилагането на членове 93, 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към определени категории държавна помощ в секторите на железопътния транспорт, вътрешния воден транспорт и мултимодалния транспорт, COM(2022) 327 final, 6.7.2022 г.

съвместно с прегледа на Насоките за железопътния транспорт, по които Комисията продължи да работи паралелно през 2022 г. Тези насоки имат за цел да се насърчи преминаването от автомобилен към железопътен транспорт и по този начин да се допринесе за постигането на целите в областта на климата.

Пътна карта за евентуално удължаване на срока на действие на Насоките за въздухоплаването

През юли 2022 г. Комисията публикува пътна карта, с която информира заинтересованите страни и други заинтересовани лица за възможностите за удължаване с една до три години на правилата за оперативната помощ, съдържащи се в Насоките за въздухоплаването⁶³. Целта на това удължаване е да се избегне евентуален фалит на регионалните летища поради въздействието на кризата с COVID-19, преди да е извършен пълен преглед на Насоките за въздухоплаването.

3.4. Модернизиране на работните методи на ГД „Конкуренция“, за да отговарят на настоящите и бъдещите нужди на прилагането

През 2022 г. генерална дирекция „Конкуренция“ продължи да полага усилия за повишаване на ефективността на процесите на разследване и други дейности, като използва цифрови инструменти в съответствие със своята цифрова стратегия. Генерална дирекция „Конкуренция“ намали регулаторната тежест за страните, които продължават да използват инструментите за интерактивно отчитане на държавна помощ („SARI2“), „eConfidentiality“ и „eRFI“. Освен това ГД „Конкуренция“ обнови своята платформа „eLeniency“, за да предостави на дружествата, участващи в картелни и антиitrustови производства, лесен и сигурен достъп до документите онлайн.

Прилагането на законодателството на ЕС в областта на конкуренцията беше допълнително улеснено от непрекъснатите инвестиции в най-съвременни цифрови решения, включително системата за управление на делата CASE@EC. Предвид чувствителния и поверителен характер на информацията, с която работи, ГД „Конкуренция“ продължи да актуализира плановете за ИТ сигурност по отношение на нови и съществуващи цифрови решения. Освен това генерална дирекция „Конкуренция“ въведе допълнителни мерки за безопасност и наблюдение, за да гарантира непрекъснатата киберсигурност и киберустойчивост през 2022 г. и след това. Вътрешната цифрова стратегия на ГД „Конкуренция“ е залегнала в приетата през 2022 г. цифрова стратегия на Европейската комисия от следващо поколение⁶⁴.

През 2022 г. ГД „Конкуренция“ доразви своите инструменти за цифрови разследвания, като използва корпоративен интелект, данни и услуги за машинно обучение. Специализираното

⁶³ Съобщение на Комисията: Насоки относно държавните помощи за летища и авиокомпани от 4 април 2014 г., ОВ С 99, 4.4.2014 г., стр. 3.

⁶⁴ Съобщение на Комисията: Стратегия на Европейската комисия в областта на цифровите технологии — цифрова Комисия от следващо поколение“, Брюксел, С(2022) 4388, 30.6.2022 г.

звено, което извършва разузнавателни и разследващи анализи, както и предоставя съдебна ИТ поддръжка, е преименувано на „Анализ на данни и технологии“. Звеното ще бъде подчинено на главния директор по технологиите — новосъздадена длъжност към генералния директор. Главният експерт по технологиите ще подпомага задачите, свързани с прилагането и наблюдението на пазара, които все повече се основават на данни, като работи в тясно сътрудничество с много други отдели в ГД „Конкуренция“. През декември 2022 г. беше създадена нова дирекция, която ще отговаря за изпълнението на ЗАЦП.

През 2022 г. Комисията продължи своите дейности по застъпничество за политиката в областта на конкуренцията и информационни дейности на различни нива, за да подкрепи ефективността на политиката на ЕС в областта на конкуренцията, най-вече с участието на изпълнителния заместник-председател Вестегер в събития и пресконференции. Бяха организирани специални информационни дейности на равнище държави членки, които допълват съобщенията за пресата, кратките информации за политиката, бюлетините и комуникационните канали в социалните медии⁶⁵.

4. Прилагането на политиката в областта на конкуренцията допринесе за постигането на основните амбиции на Комисията

Прилагането на политиката на ЕС в областта на конкуренцията носи значителни ползи за потребителите и клиентите. По оценки на ГД „Конкуренция“⁶⁶ преките икономии за клиентите, генерирани от антитръстовите мерки и прилагането на законодателството на Комисията в областта на сливанията за периода 2012—2021 г., варират между 120 милиарда евро и 210 милиарда евро. Средно антитръстовите мерки и прилагането на законодателството в областта на сливанията са генерирали от 12 милиарда евро до 21 милиарда евро преки ползи за клиентите годишно (вж. графиката по-долу).

В допълнение към тези оценки общите ползи за клиентите, които се смята, че ще бъдат получени от прилагането на политиката в областта на конкуренцията, включват също така:

- 1) непряко или възпиращо въздействие, породено от прилагането, например когато дружествата се въздържат от антиконкурентно поведение или от сключване на антиконкурентни споразумения за сливане; и
- 2) положително въздействие върху иновациите и качеството на продуктите или услугите.

Трудно е да се оцени непрякото възпиращо въздействие. Икономистите обаче са съгласни, че непреките икономии за клиентите вероятно ще надхвърлят значително преките икономии за

⁶⁵ Вж. например анимацията, публикувана в YouTube: <https://youtu.be/3yQkOwvdl-Q>

⁶⁶ Вж. Кратък доклад за политиката в областта на конкуренцията 2022/1, Икономии на клиенти, генерирани от прилагането на антитръстовите правила и правилата на Комисията за сливанията: 10-годишна перспектива. Вж.: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/dbfa0d39-5350-11ed-92ed-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-273802603>

клиентите. Неотдавнашно моделиране на макроикономическите последици⁶⁷ от прилагането на политиката в областта на конкуренцията показва, че спестяванията от антитръстови мерки и мерки за прилагане на законодателството в областта на сливанията, реализирани от Комисията през последните десет години, вероятно ще имат положително въздействие върху БВП на ЕС в диапазона 0,6—1,1 % (което съответства на 90—160 милиарда евро годишно) в средносрочен и дългосрочен план⁶⁸.

През октомври 2022 г. Комисията публикува проучването на Евробарометър за 2022 г., посветено на политиката на ЕС в областта на конкуренцията⁶⁹. Резултатите ясно показват, че добре функциониращите конкурентни пазари подобряват всекидневното на хората и че имат положително въздействие върху МСП. Конкурентните пазари водят до по-ниски цени, по-голям избор и по-иновативни продукти и услуги.

4.1. Прилагането на политиката в областта на конкуренцията допринесе за цифровия преход и за силен и устойчив единен пазар

Чрез основната амбициозна цел за „Европа, подготвена за цифровата ера“, председателят Фон дер Лайен определи цифровата сфера като един от водещите приоритети за настоящия мандат

⁶⁷ Европейска комисия (2022 г.), „Моделиране на макроикономическото въздействие на политиката в областта на конкуренцията: 2021 г. — актуализация и по-нататъшно развитие“, доклад, изготвен от генерална дирекция „Конкуренция“, Съвместния изследователски център и генерална дирекция „Икономически и финансови въпроси“, Служба за публикации на Европейския съюз.

⁶⁸ Вж. Кратък доклад за политиката в областта на конкуренцията 2022/1, Икономии на клиенти, генерирани от прилагането на антитръстовите правила и правилата на Комисията за сливанията: 10-годишна перспектива, стр. 6—7.

⁶⁹ Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/ip_22_6374

на Комисията. За да се развият на конкурентните пазари, дружествата трябва да разработват иновации и да бъдат ефективни⁷⁰. Ефективното прилагане на правилата на ЕС в областта на конкуренцията и регулаторните реформи са от жизненоважно значение за цифровата трансформация на икономиката на ЕС и за укрепване на устойчивостта на единния пазар.

Прилагането на антиitrustовите мерки допринесе за цифровия преход и силен и устойчив единен пазар

В сектора на телекомуникациите през юли 2022 г. Комисията прие набор от ангажименти, предложени от *T-Mobile CZ*, *CETIN* и *O2 CZ* в Чехия⁷¹. Тези ангажименти определят рамката за благоприятните ефекти от споделянето на мрежата, ограничават обмена на чувствителна търговска информация между участниците в споделянето на мрежата и запазват техническите и финансовите стимули за всяка от страните за самостоятелно внедряване на допълнителен мрежов капацитет.

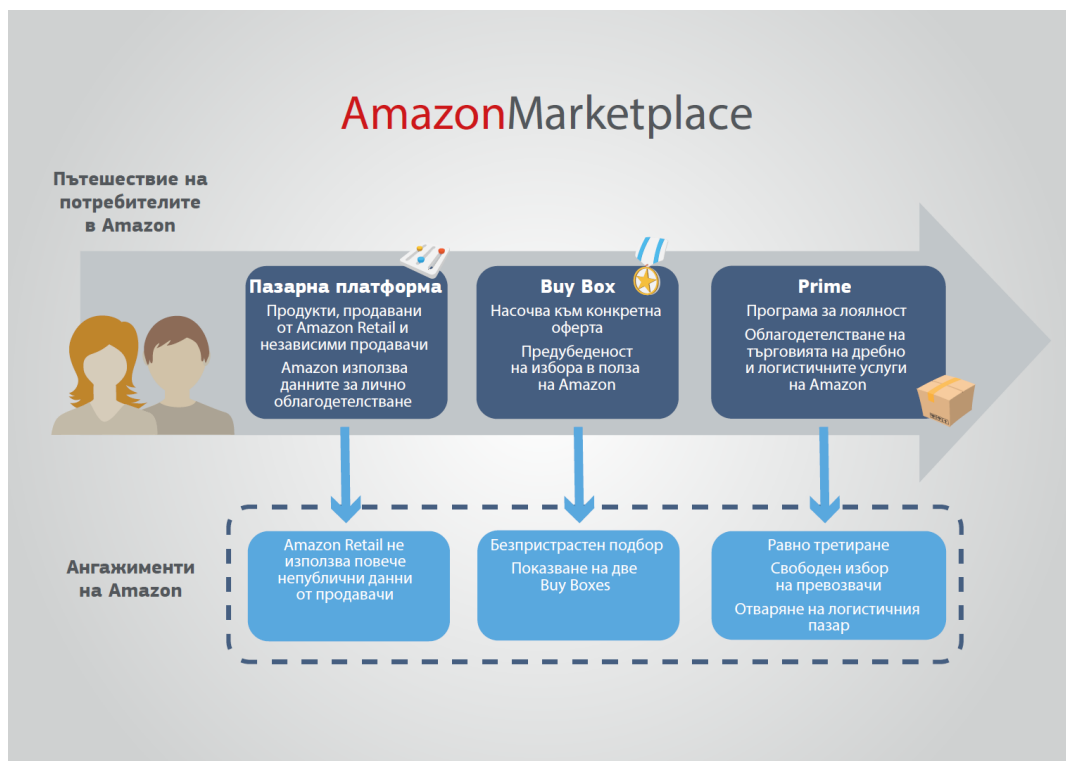
Електронната търговия допринесе за засилване на конкуренцията в търговията на дребно и предостави на потребителите по-голям избор и по-добри цени. Комисията трябва да гарантира, че големите онлайн платформи няма да елиминират тези ползи чрез антиконкурентно поведение. В този контекст Комисията реши да разгледа бизнес практиките на *Amazon* и двойната му роля като пазар и търговец на дребно. През юли 2022 г. Комисията отправи покана за коментари⁷² относно ангажиментите, предложени от *Amazon* в отговор на опасенията по отношение на конкуренцията във връзка с използването на непублични данни на продавачите на пазара и евентуални преференции при предоставянето на достъп на продавачите до неговата т.нар. кутия за пазаруване (*Buy Box*) и програмата *Prime*. През декември 2022 г. Комисията стигна до заключението, че окончателните ангажименти, предложени от *Amazon*, отговарят на опасенията на Комисията по отношение на конкуренцията и стават правно обвързващи съгласно антиitrustовите правила на ЕС⁷³.

⁷⁰ Значението на конкуренцията и иновациите е подчертано също така в съобщението на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Стратегия за мястото на МСП в устойчива и цифрова Европа“, 10.3.2020 г., COM(2020) 103 final; и в съобщението на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Актуализиране на новата промишлена стратегия за 2020 г.: изграждане на по-силен единен пазар за възстановяването на Европа“, 25.5.2021 г., COM(2021) 350 final.

⁷¹ Ангажиментите са на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40305

⁷² Решение по дело AT.40462, *Amazon Marketplace* и дело AT.40703, *Amazon Buy Box*, предложение за поемане на ангажимент. Вж.: https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases1/202229/AT_40462_8414012_7971_3.pdf

⁷³ Решение по дело AT.40462, *Amazon Marketplace* и дело AT.40703, *Amazon Buy Box*, решение на Комисията от 20 декември 2022 г. Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7777

През декември 2022 г. Комисията информира Meta за предварителното си становище, че дружеството е нарушило антитръстовите правила на ЕС, като е нарушило конкуренцията на пазарите на онлайн класифицирани обяви⁷⁴. Комисията изразява загриженост относно обвързването на услугата за онлайн класифицирани обяви, Facebook Marketplace, със собствената социална мрежа Facebook и от налагането на несправедливи търговски условия от Meta на конкурентите на Facebook Marketplace.

Също през декември 2022 г. Комисията приключи разследване⁷⁵, започнато през март 2022 г., относно споразумение, известно като споразумението „Jedi Blue“, между Google и Meta за услуги за показване на реклами онлайн.

Мобилните плащания играят бързо нарастваща роля в нашата цифрова икономика и потребителите следва да се възползват от конкурентните и иновативните решения за плащане. През 2022 г. Комисията продължи своето разследване⁷⁶, за да прецени дали поведението на Apple във връзка с Apple Pay нарушава правилата на ЕС в областта на конкуренцията. В изложението на възраженията⁷⁷, публикувано през май 2022 г., Комисията установи

⁷⁴ Вж. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7728

⁷⁵ Решение по дело AT.40774, *Споразумение между Google и Facebook (Open Bidding)*; вж. също съобщението за пресата от 11.3.2022 г.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_1703

⁷⁶ Решение по дело AT.40452, *Apple — Мобилни плащания*. Вж.: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_AT_40452.

⁷⁷ Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_2764

предварително, че Apple може да е ограничило конкуренцията в полза на собственото си решение — Apple Pay.

През 2022 г. Общият съд постанови няколко важни решения, свързани с дейностите на Комисията по прилагане на антитръстовите правила.

Решение на Общия съд по делото Google Android⁷⁸

През септември 2022 г. Общият съд до голяма степен потвърди решението на Комисията от 2018 г.⁷⁹, като заключи, че Google е наложило незаконни ограничения на производителите на устройства с Android и на операторите на мобилни мрежи, за да запази господстващото си положение в областта на общото търсене в интернет. Съдът намали глобата от 4,34 милиарда евро на 4,125 милиарда евро. По-конкретно Съдът потвърди констатацията на Комисията, че Android и iOS принадлежат към отделни съответни продуктови пазари. Той също така потвърди констатациите на Комисията, че Google е ограничило конкуренцията както с конкурентни услуги за общо търсене в интернет и браузъри чрез условията за предварително инсталиране, които е наложило на производителите на мобилни устройства, така и с алтернативни версии на Android и конкурентни услуги за общо търсене в интернет чрез своите споразумения за борба с фрагментацията.

Решение на Общия съд по делото Qualcomm⁸⁰

През 2018 г. Комисията наложи глоба в размер на 997 милиона евро на Qualcomm, като установи, че дружеството е злоупотребило с господстващото си положение на световния пазар на чипсети, съвместими със стандарта Long Term Evolution (LTE). Qualcomm се съгласи да направи „значителни плащания“ на Apple, при условие че Apple ще използва изключително чипсети на Qualcomm в своите устройства. Комисията установи, че тези плащания за изключителни права могат да имат антиконкурентно въздействие, тъй като намаляват стимулите на Apple да премине към конкурентни доставчици на LTE чипсети. Qualcomm оспорва решението, като твърди, че Комисията е допуснала процедурни грешки и че оценката ѝ на антиконкурентните последици е недостатъчно обоснована. Общият съд отмени изцяло решението на Комисията, като установи редица процесуални нарушения, които според Общия съд засягат правото на защита на Qualcomm. Общият съд не се съгласи и с анализа на Комисията на антиконкурентните последици от плащанията за изключителност.

Решение на Общия съд по делото Intel⁸¹

Общият съд отмени частично решението на Комисията от 2009 г., с което на Intel е наложена глоба в размер на 1,06 милиарда евро за предполагаема злоупотреба с господстващо положение чрез предлагане на схеми за отстъпки за лоялни клиенти и други плащания за изключителност. С решението се прилага решението на Съда по жалба срещу решението на Общия съд от 2014 г. по делото Intel, с което се постановява, че Общият съд неправилно не е взел предвид икономическия анализ, на който се позовава Intel, за да докаже, че неговите отстъпки не са в състояние да ограничат конкуренцията. Общият съд установи, че критерият „като ефективен конкурент“,

⁷⁸ Решение на Общия съд от 14.9.2022 г. по дело T-604/18, *Google LLC и Alphabet, Inc./Европейска комисия*, EU:T:2022:54.

⁷⁹ Решение по дело AT.40099, *Google Android*. Вж.: https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=1_AT_40099

⁸⁰ Решение на Общия съд от 1.8.2022 г. по дело T-235/18, *Qualcomm/Комисия*, EU:T:2022:358.

⁸¹ Решение на Общия съд от 26.1.2022 г. по дело T-286/9, *Intel Corporation, Inc./Комисия*, EU:T:2022:19.

приложен в решението за потвърждаване на способността на отстъпките на Intel да ограничават конкуренцията, е погрешен и че Комисията не е разгледала в достатъчна степен други показатели за способността за ограничаване на конкуренцията. Комисията обжалва решението на Общия съд.

Контролът върху сливанията допринесе за цифровия преход и силен и устойчив единен пазар

През 2022 г. дейностите на Комисията по контрол на сливанията продължиха да бъдат на високо ниво. Комисията прие 368 решения за сливане в различни сектори (през 2021 г. Комисията прие 396 решения за сливане), от които 291 бяха одобрени с опростена процедура. Комисията се намеси в 14 предложени придобивания, от които 12 сделки бяха одобрени при определени условия, а две бяха забранени. Четири сделки, за които е постъпило уведомление, бяха изоставени от страните и оттеглени във фаза II.

През януари 2022 г. Комисията забрани придобиването на *Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering CO., Ltd* от *Hyundai Heavy Industries Holdings*⁸². Според Комисията сливането на двете корабостроителници би създавало господстващо положение на новото обединено дружество и би намалило конкуренцията на световния пазар за строителство на големи кораби за втечен газ (LNG). Тъй като не са били представени никакви средства за правна защита, сливането би довело до намаляване на броя на доставчиците и до по-високи цени.

През януари 2022 г., след задълбочено разследване и при определени условия, Комисията одобри придобиването на *Kustomer* от *Meta*⁸³. За да отговори на опасенията по отношение на конкуренцията, установени от Комисията, *Meta* предложи цялостни ангажименти за достъп до интерфейсите за програмиране на приложения за каналите за съобщения на *Meta* с десетгодишен срок⁸⁴. Комисията внимателно разгледа придобиването, тъй като сделки като тази биха могли допълнително да укрепят големите играчи, които все повече доминират в цифровата икономика, независимо от размера на целевото дружество. Ангажиментите, предложени от *Meta*, гарантират, че неговите конкуренти ще продължат да имат свободен и сравним достъп до важните канали за съобщения на *Meta*.

През юни 2022 г. Комисията одобри придобиването на *Welbilt* от *Ali Group* при спазване на условия⁸⁵. *Ali Group* и *Welbilt* са световни доставчици на професионално кухненско

⁸² Решение по дело M.9343 *Hyundai Heavy Industries Holdings/Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering*. Вж.: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9343

⁸³ Решение по дело M.10262, *Meta* (непредишно наименование *Facebook*)/*Kustomer*. Вж.: https://ec.europa.eu/competition/mergers/cases1/202242/M_10262_8559915_3054_3.pdf

⁸⁴ Ангажимент за публичен достъп до API: *Meta* се ангажира да гарантира недискриминационен и безплатен достъп до публично достъпните си API за своите канали за съобщения на конкурентни доставчици на CRM софтуер за обслужване на клиенти и на нови участници на пазара. Основен ангажимент за паритет на достъп до API: Доколкото някои от характеристиките или функционалностите на *Messenger*, на съобщенията в *Instagram* или в *WhatsApp*, които се използват от клиентите на *Kustomer* днес, могат да бъдат подобрени или актуализирани, *Meta* се ангажира да предоставя еквивалентни подобрения и на конкурентите на *Kustomer* и на новите участници на пазара. Това би било валидно и за всички нови характеристики или функционалности на каналите за съобщения на *Meta* в бъдеще, ако се използват от значителна част от клиентите на *Kustomer*.

⁸⁵ Решение по дело M.10431, *Ali Group/Welbilt*, ОВ С 469, 9.12.2022 г., стр. 16.

оборудване, включително машини за производство на лед, използвани в хотелиерството и промишлеността. Ангажиментите, предложени в този случай, включват продажбата на цялата дейност на Welbilt, свързана с машините за производство на лед. Това ще гарантира, че новият играч на пазара ще продължи да оказва конкурентен натиск върху слятото предприятие, а клиентите ще запазят възможността да избират доставчици.

През септември 2022 г. Комисията забрани преждевременно осъщественото придобиване на GRAIL от страна на Illumina след задълбочено разследване⁸⁶. Illumina е доминиращият доставчик на NGS системи за генетичен и геномен анализ. GRAIL е клиент на Illumina, който използва нейните NGS системи за разработване на тестове за откриване на рак. Комисията установи, че със сделката Illumina ще има стимул да лиши конкурентите на GRAIL от достъп до технологията си или да ги постави в неравностойно положение и по този начин да задуши конкуренцията в областта на иновациите на зараждащия се пазар на основани на NGS тестове за откриване на рак.

Въпреки предстоящото задълбочено разследване от страна на Комисията, дружествата осъществиха сделката през август 2021 г. В отговор на преждевременното приключване Комисията прие временни мерки за възстановяване и поддържане на условията на ефективна конкуренция след придобиването на GRAIL от Illumina⁸⁷. Успоредно с това Комисията започна разследване, за да прецени дали Illumina е нарушило „задължението за отлагане“, което се налага за сделките, подлежащи на преглед съгласно Регламента на ЕС за сливанията. В този контекст през юли 2022 г. Комисията прие изложение на възраженията, в което твърди, че Illumina и GRAIL са нарушили Регламента на ЕС за сливанията, като са осъществили придобиването, преди да получат одобрението на Комисията за контрол на сливанията. Ако Комисията стигне до заключението, че Illumina и GRAIL са осъществили сделката в нарушение на Регламента на ЕС за сливанията, тя може да наложи глоба в размер до 10 % от годишния световен оборот на всяко от дружествата⁸⁸. Освен това през декември 2022 г. Европейската комисия изпрати изложение на възраженията до Illumina и GRAIL, в което ги информира за възстановителните мерки, които възнамерява да приеме съгласно Регламента на ЕС за сливанията, след решението на Комисията да забрани осъщественото придобиване на GRAIL от Illumina⁸⁹.

Общият съд на Европейския съюз потвърди прегледа по член 22 на Комисията по делото Illumina/GRAIL.⁹⁰

По делото *Illumina/GRAIL* Комисията приложи в пълна степен член 22 от Регламента на ЕС за сливанията, като прие, че е налице препращане на сделка, която попада под националните прагове за уведомяване. Това се случи след изявлението на изпълнителния заместник-председател

⁸⁶ Решение по дело M.10188, *Illumina/GRAIL*. Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_5364

⁸⁷ Решение по дело M.10493, *Illumina/GRAIL* (Временни мерки по член 8, параграф 5, буква а). Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_5661

⁸⁸ Решение по дело M.10483, *Illumina/GRAIL* (процедура по член 14). Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_4604

⁸⁹ Решение по дело M.10939, *Illumina/GRAIL*. Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_7403

⁹⁰ Решение на Общия съд от 13.7.2022 г. по дело T-227/21, *Illumina, Inc./Европейската комисия*, EU:T:2022:447.

Вестегер, че Комисията вече няма да обезкуражава държавите членки да отправят искане за препращане до Комисията на случаи, които не подлежат на уведомяване в препращащата държава членка. Препращането на такива случаи до Комисията гарантира, че сливанията, включващи дружества с годишен оборот, който не отразява по подходящ начин тяхното въздействие върху конкуренцията, могат да бъдат разгледани от Комисията⁹¹ за препращащите държави членки. Комисията публикува насоки по този въпрос през март 2021 г.⁹², последвани от практическа информация за прилагането им през декември 2022 г.⁹³.

Иllumina и GRAIL оспорват решенията на Комисията от 2021 г., с които се приемат препращания по член 22 от няколко държави членки/държави от ЕИП. През юли 2022 г. Общият съд отхвърли искането⁹⁴. Общият съд потвърди, че не е необходимо сделките по член 22 от Регламента на ЕС за сливанията да попадат в обхвата на правилата за контрол върху сливанията в държавата членка, поискала препращането. Решението на Общия съд потвърждава правото на Комисията да упражнява юрисдикция по член 22 по отношение на сливанията, въпреки че сделката е под националните прагове за контрол върху сливанията. Понастоящем решението се обжалва пред Съда⁹⁵.

През юли 2022 г. Комисията започна задълбочено разследване, за да оцени предложеното придобиване на *VOO* и *Brut  l  * от *Orange*⁹⁶. *Orange* е успешен конкурент на телекомуникационните услуги на *Voo/Brutele* в някои части на Белгия. Комисията изразява загриженост, че предложената сделка може да намали конкуренцията на пазарите на дребно за предоставяне на фиксирани интернет услуги, аудиовизуални услуги и пакети с много видове услуги в някои части на Белгия.

През ноември 2022 г. Комисията започна задълбочено разследване, за да оцени предложеното придобиване на *Activision Blizzard* от *Microsoft*⁹⁷. Комисията изразява загриженост, че предложеното придобиване може да намали конкуренцията на пазарите за разпространение на видеоигри за конзоли и персонални компютри („ПК“) и за операционни системи за ПК.

През ноември 2022 г. Европейската комисия започна задълбочено разследване, за да оцени предложеното придобиване на *Lagard  re* от *Vivendi*⁹⁸. Страните са първото и второто по големина дружество на повечето пазари във веригата за създаване на стойност в сектора на книгоиздаването във Франция. Комисията изразява загриженост, че сделката може да намали конкуренцията на пазарите за i) закупуване на авторски права за книги на френски език,

⁹¹ Реч на изпълнителния заместник-председател Вестегер от 11.9.2020 г. на тема „Бъдещето на контрола върху сливанията в ЕС“, https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/vestager/announcements/future-eu-merger-control_en.

⁹² Съобщение на Комисията: Насоки на Комисията относно прилагането на механизма за препращане, предвиден в член 22 от Регламента за сливанията, за определени категории случаи, 26.3.2021 г., C(2021) 1959 final.

⁹³ Практическа информация за прилагането на „Насоки относно прилагането на механизма за препращане, установен в член 22 от Регламента за сливанията, за определени категории случаи“ — често задавани въпроси и отговори (Q&A). Вж.: https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2022-12/article22_recalibrated_approach_QandA.pdf.

⁹⁴ Решение на Общия съд от 13.7.2022 г. по дело T-227/21, *Illumina, Inc./Европейска комисия*, EU:T:2022:447.

⁹⁵ Жалба, подадена от *Illumina* на 22.9.2022 г. по дело C-611/22 P — *Illumina/Комисия* и от *GRAIL* на 30.9.2022 г. по дело C-625/22 P — *Grail/Комисия и Illumina*.

⁹⁶ Решение по дело M.10663, *Orange/VOO/Brutele*, вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_4762

⁹⁷ Решение по дело M.10646, *Microsoft/Activision Blizzard*, вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_6578

⁹⁸ Решение по дело M.10433, *Vivendi/Lagard  re*, вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7243

ii) разпространение и маркетинг на книги на френски език, и iii) продажба на книги на френски език на търговци на дребно. Комисията също така установи проблеми с конкуренцията във връзка с продажбата на списания за знаменитости.

През декември 2022 г. Комисията започна задълбочено разследване, за да оцени предложеното придобиване на *VMware* от *Broadcom*⁹⁹. *Broadcom* е доставчик на хардуер, най-вече на мрежови интерфейсни карти и адаптери, докато *VMware* предлага софтуер за виртуализация. Комисията изразява загриженост, че сделката може да позволи на *Broadcom* да намали способността на конкурентните доставчици на хардуер, най-вече чрез влошаване на оперативната съвместимост на софтуера за виртуализация на *VMware* с хардуерните продукти на конкурентите.

През февруари 2022 г. Комисията установи, че Унгария е нарушила член 21 от Регламента на ЕС за сливанията чрез решението си да наложи вето на придобиването на унгарските дъщерни дружества на *AEGON Group* от *Vienna Insurance Group AG Wiener Versicherung Gruppe („VIG“)*¹⁰⁰. В член 21 от Регламента на ЕС за сливанията се предоставя на Комисията изключителна компетентност да разглежда концентрации с измерение за Съюза. Държавите членки могат да предприемат мерки за защита на законни интереси само при определени условия, които не са изпълнени от ветото на Унгария, тъй като Комисията не е била предварително уведомена за него и не е ясно дали то е имало за цел да защити законния интерес на Унгария. С решението се потвърждава изключителната компетентност на Комисията и се посочва, че държавите членки трябва да гарантират, че техните действия са съобразени с това разделение на компетенциите, така че предприятията да могат да инвестират и да се възползват от единния пазар с увереност.

Контролът върху държавната помощ допринесе за цифровия преход и устойчивостта на единния пазар

Проектите за държавна помощ допринасят, наред с другото, за разполагането на високопроизводителни широколентови мрежи в ЕС в области, в които търговските оператори нямат стимул да осигурят достатъчно широколентово покритие. За да балансира помощта в целия ЕС, Комисията работи в тясно сътрудничество с държавите членки, за да гарантира, че националните мерки за подкрепа могат да бъдат въведени възможно най-бързо и ефективно.

Например през януари 2022 г. Комисията одобри италианска схема на стойност 3,8 милиарда евро, подкрепена от Механизма за възстановяване и устойчивост („МВУ“), за разполагане на високопроизводителни гигабитови мрежи в райони на страната, където няма съществуваща или планирана мрежа, която да осигурява скорост на изтегляне от поне 300 мегабита в секунда. Мярката е част от националния план за цифровизация на Италия¹⁰¹.

⁹⁹ Решение по дело M.10806, *Broadcom/VMware*, вж: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7835

¹⁰⁰ Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_1258

¹⁰¹ Решение по дело SA.63170, *RRF — Италия — план 1 Gbps*, ОВ С 116, 11.3.2022 г., стр. 3.

През октомври 2022 г. Комисията одобри италианска мярка на стойност 292,5 милиона евро, подкрепена по МВУ, в подкрепа на STMicroelectronics за изграждане на завод във веригата за създаване на стойност в областта на полупроводниците¹⁰². Оценката беше направена в съответствие с принципите, обявени от Комисията в съобщението, прието през февруари 2022 г., например положителното въздействие върху веригата на стойността по отношение на осигуряването на сигурност на доставките, и придружаваща предложението на Комисията за регламент относно законодателен акт за интегралните схеми¹⁰³.

Освен това през ноември 2022 г. Комисията одобри испанска схема на стойност 500 милиона евро, подкрепена по МВУ, за подпомагане на достъпа на потребителите и предприятията в селските райони до висококачествени мобилни услуги, което ще допринесе за икономическите цели на Испания и за общите цифрови цели на ЕС¹⁰⁴.

Свободата на медиите и медийният плурализъм играят ключова роля за демокрацията. През 2022 г. Комисията одобри редица мерки за подкрепа на медийния сектор, с които да помогне за възстановяването от двете кризи, пред които е изправен ЕС, като същевременно се сведат до минимум антиконкурентните последици. Освен това Комисията одобри насърчаването на цифровата трансформация и технологичните иновации в медийната индустрия.

4.2 Прилагането на политиката в областта на конкуренцията допринесе за екологичния преход

Политиката в областта на конкуренцията допринася за постигането на целите на ЕС в областта на околната среда и климата, например за декарбонизацията на икономиката и преминаването на транспортния сектор от изкопаеми към алтернативни горива. Прилагането на конкурентното право допринася за Европейския зелен пакт¹⁰⁵, като поддържа пазарите ефективни, справедливи и иновативни.

За да гарантира, че прилагането на политиката в областта на конкуренцията подпомага екологичния преход и подготвя пътя към екологична мобилност, през 2022 г. Комисията възложи проучване, в което се анализира динамиката на конкуренцията на пазарите на публично достъпна инфраструктура за презареждане. Проучването ще бъде завършено през 2023 г.¹⁰⁶.

¹⁰² Решение по дело SA.103083, RRF – STMICROELECTRONICS S.R.L. (ST) — Нов завод в Катания за субстрати на силициев карбид (SiC).

¹⁰³ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Европейски законодателен акт за интегралните схеми“, 8.2.2022 г., COM/2022/45 final.

¹⁰⁴ Решение по дело SA.103451, RRF — ES — Разполагане на мрежи за пренос (backhaul) за мобилна свързаност, ОВ С 449, 25.11.2022 г., стр. 2.

¹⁰⁵ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, „Европейският зелен пакт“, (COM(2019) 640 final).

¹⁰⁶ Вж.: https://competition-policy.ec.europa.eu/single-market-programme-smp/calls-tenders-contracts/ex-ante-publicity-low-and-middle-value-contracts_en

Освен това Комисията подкрепя целите на ЕС в областта на енергетиката и Европейския зелен пакт чрез своята антитръстова дейност. През 2022 г. Комисията продължи разследването на дружества, заподозрени в сговор за оказване на влияние върху референтните цени на биогоривото етанол¹⁰⁷.

Комисията започна служебно разследване на пазарите на природен газ в Европа, за да прецени дали търговското поведение на участниците на пазара може да е допринесло за смущенията на енергийните пазари и цените на природния газ в Европа¹⁰⁸. През декември 2021 г. украинският производител на газ „Нафтогаз“ подаде официална антитръстова жалба срещу „Газпром“, в която твърди, че дружеството злоупотребява с господстващото си положение на редица газови пазари в ЕИП. Като част от своето разследване през март 2022 г. Комисията извърши внезапни проверки в помещенията на няколко дружества в Германия, които се занимават с доставка, пренос и съхранение на природен газ¹⁰⁹. Наред с други неща, Комисията проучва дали поведението на „Газпром“ може да е допринесло за повишаване на цените на газа на европейския спот пазар и в резултат на това да го е облагодетелствало по отношение на дългосрочните му договори с европейски клиенти, които са индексирани към хъбовете.

Насърчаването на пътниците да се пренасочат от автомобилен към железопътен транспорт представлява важен принос към целите на Европейския зелен пакт¹¹⁰. Същевременно здравословната конкуренция гарантира, че европейските граждани могат да се възползват от качествени и достъпни услуги за пътнически превоз с железопътен транспорт. В областта на антитръстовите правила през юни 2022 г. Комисията информира *České dráhy* и *Österreichische Bundesbahnen*, чешките и австрийските заварени железопътни оператори, за предварителното си становище, че двете дружества са нарушили антитръстовите правила на ЕС, като са се сговорили на пазара на употребявани пътнически вагони с цел да нарушат конкуренцията на пазара на железопътния пътнически транспорт¹¹¹. В отделен случай, свързан с разследване на хищническо ценообразуване в *České dráhy*, през септември 2022 г. Комисията приключи разследването си без решение за нарушение. Комисията установи, че доказателствата, които е събрала, след като през октомври 2020 г. е изпратила на *České dráhy* изложение на възраженията¹¹², не потвърждават първоначалните ѝ опасения, че завареният железопътен оператор е налагал по-ниски цени от разходите, опитвайки се незаконно да отстрани нови конкуренти¹¹³.

¹⁰⁷ Решение по дело AT.40054, *Референтни показатели за етанола*. Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_6769

¹⁰⁸ В жалбата си „Нафтогаз“ твърди, наред с другото, че „Газпром“ умишлено е отказало да запълни газохранилищата на ЕС, спряло е продажбата на газ чрез собствената си електронна платформа за продажби, без да има основание за това, и продължава да блокира износа на газ за Европа от независими руски и централноазиатски производители на газ.

¹⁰⁹ Вж. съобщението за пресата от 31.3.2022 г.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_2202

¹¹⁰ Вж. например: Доклад, публикуван от Агенцията на Европейския съюз за железниците — Насърчаване на железопътния сектор чрез Европейския зелен пакт, 16.7.2020 г. (актуализиран на 12.10.2022 г.). Вж. https://www.era.europa.eu/content/report-fostering-railway-sector-through-european-green-deal_en

¹¹¹ Решение по дело AT.40401, *České dráhy u Österreichische Bundesbahnen*.

¹¹² Решение по дело AT.40156, *Czech Rail*. Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2017

¹¹³ Дневни новини на Комисията, 30.9.2022 г.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/mex_22_5911

В областта на контрола върху сливанията през юли 2022 г. Комисията одобри при определени условия придобиването на *Equans* от *Bouygues*¹¹⁴. Разследването на Комисията показва, че слятото предприятие ще има големи пазарни дялове и ще се конкурира само с много малко участници. Това би могло да доведе до повишаване на цените на електроинженерните услуги за железопътните контактни мрежи в Белгия. За да отговори на опасенията на Комисията по отношение на конкуренцията, *Bouygues* предложи да продаде изцяло *Colas Rail Belgium*, включително всички активи, персонал и текущи и бъдещи договори на предприятията за железопътни контактни мрежи и монтаж на релси. Конкуренцията в сектора на железопътния пътнически транспорт може да доведе до намаляване на цените и повишаване на качеството на услугите в полза на потребителите. Намесата на Комисията гарантира, че друг конкурент ще остане на пазара и ще продължи да оказва конкурентен натиск на съответния белгийски пазар, а клиентите ще се възползват от по-голям избор на доставчици и конкурентни цени.

През октомври 2022 г. Комисията предложи нов регламент за спешни ситуации за смекчаване на въздействието на високите цени на газа в ЕС¹¹⁵. Регламентът беше приет през декември 2022 г.¹¹⁶ Наред с други елементи, той включва механизъм за съвместно закупуване на газ, с който да се даде възможност на газовите дружества и потребителите на газ да договарят по-ниски цени и да си осигурят енергийни доставки с оглед на потенциалния недостиг на енергия.

Комисията ще сключи договор с доставчик на услуги, който да организира обединяване на търсенето на равнище ЕС, групиране на нуждите от внос на газ и подбиране на подходящи оферти на пазара в отговор на търсенето. На дружествата ще бъде разрешено да сформират европейски консорциум за закупуване на газ в съответствие с правилата на ЕС в областта на конкуренцията. Съвместното закупуване би помогнало на по-малките държави членки, и по-специално на дружествата, които са в по-неблагоприятно положение като купувачи, да купуват газ при по-добри условия. Регламентът включва и разпоредби за повишаване на прозрачността на планираните и сключените покупки на газ, за да се прецени дали са изпълнени целите за сигурност на доставките и енергийна солидарност.

Комисията е готова да окаже съдействие на дружествата при създаването на евентуални консорциуми за съвместно закупуване на газ в съответствие с правилата на ЕС в областта на конкуренцията.

През 2022 г. Комисията одобри два важни проекта от общоевропейски интерес („ВПОИ“) във веригата на водородните технологии. Двата ВПОИ са в подкрепа на развитието на ключови

¹¹⁴ Решение по дело M.10575, *Bouygues/Equans*. Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_4603

¹¹⁵ Предложение за регламент на Съвета за укрепване на солидарността чрез по-добра координация на покупките на газ, трансграничния обмен на газ и надеждни референтни показатели за цените, COM(2022) 549 final.

¹¹⁶ Регламент (ЕС) 2022/2576 на Съвета от 19 декември 2022 г. относно засилване на солидарността чрез по-добра координация на покупките на газ, надеждни референтни показатели за цените и надежден трансграничен обмен на газ, ОВ L 335, 29.12.2022 г., стр. 1.

стратегически вериги за създаване на стойност и технологии, както и на целите на Европейския зелен пакт, Европейската стратегия за водорода и инициативата REPowerEU.

ВПОИ Hy2Tech

Първият ВПОИ е одобрен през юли 2022 г. и е в подкрепа на научните изследвания, иновациите и промишленото внедряване във веригата за създаване на стойност в сектора на водородните технологии. 15 държави членки¹¹⁷ ще предоставят до 5,4 милиарда евро публично финансиране за този проект, което се очаква да отключи допълнителни 8,8 милиарда евро за частни инвестиции. Тридесет и пет дружества, включително МСП и стартиращи предприятия, ще участват в 41 проекта¹¹⁸. ВПОИ Hy2Tech обхваща големи части от веригата за създаване на стойност в сектора на водородните технологии, включително: i) съоръжения и оборудване за производство на водород; ii) производство на горивни клетки; iii) съхранение, транспортиране и дистрибуция на водород; и iv) приложения за крайни потребители, по-специално в сектора на мобилността. Той допринася за разработването на важни преобразяващи технологии, включително нови високоефективни електродни материали, по-ефективни горивни клетки и иновативни транспортни технологии. Очаква се ВПОИ Hy2Tech да създаде около 20 000 преки работни места.

ВПОИ Hy2Use

Проектът ВПОИ Hy2Use беше одобрен през септември 2022 г. и чрез него ще се стимулират доставките на възобновяем и нисковъглероден водород, както и разработването и първоначалното промишлено внедряване на чисти и иновативни водородни технологии в други промишлени сектори, като цимент, стомана и стъкло. При тези продукти обикновено се срещат по-големи пречки пред декарбонизацията. 13 държави членки¹¹⁹ ще предоставят до 5,2 милиарда евро публично финансиране за този проект, което се очаква да отключи допълнителни 7 милиарда евро за частни инвестиции. Във ВПОИ Hy2Use участват 29 дружества и 35 проекта¹²⁰.

Отново в сектора на водорода през октомври 2022 г. Комисията одобри проект за испанска държавна помощ в размер на 220 милиона евро в подкрепа на *Cobra Instalaciones y Servicios, S.A.* („COBRA“)¹²¹ по линия на CEEAG¹²². В рамките на COBRA ще се произвежда възобновяем водород и ще се насърчава използването му в промишлените сектори. Мярката за държавна помощ, подкрепена по МВУ, допринася за постигане на целите на Европейската стратегия за водорода и на Европейския зелен пакт, като същевременно спомага за намаляване на зависимостта от руски изкопаеми горива и за ускоряване на прехода към зелена енергия в съответствие с плана REPowerEU.

През 2022 г. темпото на промените беше бързо и Комисията реагира, като коригира рамката за държавната помощ и въведе мерки относно енергийната криза, предназначени да намалят натиска върху платците на енергийни сметки.

¹¹⁷ AT, BE, CZ, DK, EE, FI, FR, DE, EL, IT, NL, PL, PT, SK и ES.

¹¹⁸ Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_4544

¹¹⁹ AT, BE, DK, FI, FR, EL, IT, NL, PL, PT, SK, ES и SE.

¹²⁰ Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_22_5677

¹²¹ Съобщение на Комисията: Насоки относно държавната помощ в областта на климата, опазването на околната среда и енергетиката, ОВ С 80, 18.2.2022 г., стр. 1.

¹²² Решение по дело SA.104361, Испания — проект „Зелена кобра“. Решението все още не е публикувано.

Например, за да насърчи екологичното централно отопление, основано на възобновяема енергия и отпадна топлина, през август 2022 г. Комисията одобри германска схема на стойност 2,98 милиарда евро. С тази схема ще се подпомогне изграждането на по-ефективни системи за централно отопление и декарбонизация на съществуващите, като се увеличи дялът на възобновяемата енергия и отпадната топлина в отоплителния сектор. Това ще доведе до значително намаляване на емисиите¹²³. Освен това Комисията одобри изменение на германска схема за подпомагане на производството на електроенергия от възобновяеми енергийни източници. Схемата отразява неотдавнашно изменение на Закона за възобновяемата енергия в Германия. Актът има общ бюджет от 28 милиарда евро и цел за постигане до 2030 г. на дял от 80 % на електроенергията, произведена от възобновяеми енергийни източници, с оглед постигане на климатична неутралност до 2045 г.¹²⁴

4.3. Политиката в областта на конкуренцията допринесе за икономика в интерес на хората

Конференция, на която беше разгледано и обсъдено въздействието на политиката в областта на конкуренцията върху живота на хората

През октомври 2022 г. ГД „Конкуренция“ организира конференция¹²⁵, на която се обсъди значението на поддържането, подхранването и развитието на европейската социална пазарна икономика и ролята на политиката в областта на конкуренцията. В основната си реч изпълнителният заместник-председател Вестегер подчерта основните аспекти на икономиката, която наистина работи за хората, и как политиката в областта на конкуренцията играе жизненоважна роля в това отношение¹²⁶. Това включва по-справедливо разпределение на новите възможности, като същевременно се поддържат ниски цени, запазва се изборът и се насърчават иновативните продукти и услуги. Това е още по-важно в днешния нестабилен свят, в който се появяват нови предизвикателства, изискващи нови решения. Политиката в областта на конкуренцията следва да гарантира възможно най-добрите условия за потребителите, но не следва да пречи на други политики, с които се преследват други политически цели. Поради това взаимодействието между регулирането и политиката в областта на конкуренцията следва да се разглежда като взаимно допълващо се.

Прилагането на политиката в областта на конкуренцията допринесе за устойчивостта на европейските финансови услуги

Прилагането на законодателството в областта на държавната помощ изигра решаваща роля за защитата на единния пазар и за подкрепата на икономическите политики на ЕС през 2022 г.

¹²³ Решение по дело SA.63177, Германия — Федерална подкрепа за ефективни топлофикационни мрежи, ОВ С 366, 23.9.2022 г., стр. 2.

¹²⁴ Решение по дело SA.102084, Германия — EEG 2023 г. Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7794

¹²⁵ Вж.: https://competition-policy.ec.europa.eu/policy/making-markets-work-people_en

¹²⁶ Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH_22_6445

Комисията разреши помощ в подкрепа на реструктурирането на *Getin Noble Bank*¹²⁷, една от десетте най-големи полски банки. Комисията също така удължи срока на действие на няколко съществуващи схеми за държавна помощ, които позволяват на държавите членки да повишат устойчивостта на финансовия сектор, без да се налага да предоставят нова държавна помощ на отделни финансови институции. По специално Комисията разреши удължаването на схемите за реструктуриране или организирано излизане от пазара на банки в затруднение, намиращи се в Полша¹²⁸, Ирландия¹²⁹ и Италия¹³⁰.

Освен това Комисията продължи да разрешава на държавите членки да подпомагат новосъздадени МСП и стартиращи предприятия, които често са възпрепятствани от ограничен достъп до финансиране. За целта Комисията одобри второ изменение на съществуващата схема за рисково финансиране във Франция¹³¹.

Също така в сектора на финансовите услуги през 2022 г. Комисията приключи своето разследване на условията за достъп до системата за обмен на данни Insurance Link, администрирана от *Insurance Ireland* на ирландския пазар на автомобилно застраховане. След намесата на Комисията достъпът до Insurance Link вече е възможен на справедлива, прозрачна, обективна и недискриминационна основа¹³².

Прилагане на политиката в областта на конкуренцията в допълнение към данъчната политика

Решение на Съда по делото Fiat Chrysler/Люксембург

През ноември 2022 г. Съдът отмени решението на Общия съд¹³³ и анулира решението на Комисията от 2015 г., с което се постановява, че Люксембург е предоставила на Fiat Chrysler/Люксембург незаконно данъчно облекчение чрез данъчно решение¹³⁴. Съдът посочи, че само националното право, приложимо в съответната държава членка, следва да се вземе предвид при определянето на обичайната данъчна система, която да се използва като референтна при определянето на това дали държавната помощ е създавала незаконно изборително предимство за дадено дружество. Съдът потвърди, че държавните субсидии, предоставяни от държавите членки в

¹²⁷ Решение по дело SA.100687, Полша — Помощ за ликвидация на *Getin Noble Bank S.A.*. Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_5922

¹²⁸ Решение по дело SA.103437, Полша — Дванадесето удължаване на схемата за организирана ликвидация на кредитни съюзи, ОВ С 348, 9.9.2022 г., стр. 8.

¹²⁹ Решение по дело SA.102499, Ирландия — Петнадесето удължаване на схемата за реструктуриране и стабилизиране на сектора на кредитните съюзи, ОВ С 220, 3.6.2022 г., стр. 1. Решение по дело SA.104441, Ирландия — Шестнадесето удължаване на схемата за реструктуриране и стабилизиране на сектора на кредитните съюзи, ОВ С 422, 4.11.2022 г., стр. 2.

¹³⁰ Решение по дело SA.100262, Италия — COVID-19 — Удължаване на италианската схема за организирана ликвидация на малки банки, ОВ С 1235, 25.3.2022 г., стр. 2.

¹³¹ Решение по дело SA.100943, Франция — 2e modification du dispositif IR-PME pour les investissements dans les FCPI et FIP, ОВ С 135, 25.3.2022 г., стр. 4.

¹³² Решение по дело AT.40511 — *Insurance Ireland* — База данни за застрахователни искове и условия за достъп. Вж.: [AT_40511_8511226_4076_3.pdf \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/AT_40511_8511226_4076_3.pdf)

¹³³ Решение на Общия съд от 24.9.2019 г. по дела T-755/15 и T-759/15, *Люксембург и Fiat Chrysler Finance Europe/Комисия*, ЕУ:Т:2019:670.

¹³⁴ Решение на Съда (голям състав) от 8.11.2022 г. по съединени дела C-885/19 Р и C-898/19 Р, *Fiat Chrysler Finance Europe и Ирландия/Европейска комисия*, ЕУ:С:2022:859.

области, които не подлежат на хармонизиране от правото на ЕС, не са изключени от правилата за държавната помощ.

Комисията ще продължи да използва всички инструменти, с които разполага, за да гарантира, че свободната и лоялна конкуренция на единния пазар не се нарушава от държавите членки, които предоставят незаконни данъчни облекчения или прилагат мерки за агресивно данъчно планиране в полза на международни фирми. Това включва използването на правилата на ЕС за държавната помощ, като същевременно се отчита изцяло практиката на Съда.

5. Политиката в областта на конкуренцията в европейски и световен контекст

5.1 Обединяване на силите за формиране на европейска и световна култура на конкуренция

Сближаване на политиките чрез Европейската мрежа по конкуренция

През 2022 г. Комисията продължи да осигурява съгласуваното прилагане на членове 101 и 102 чрез Европейската мрежа по конкуренция (ЕМК)¹³⁵. Два от ключовите подкрепящи механизми за сътрудничество, посочени в Регламент 1/2003, представляват: първо, задължението за националните органи за защита на конкуренцията (НОЗК) да уведомяват Комисията за ново разследване още на етапа на първото формално действие по разследването, и второ, задължението им да се допитват до Комисията относно решенията, които се предвиждат. През 2022 г. в рамките на мрежата бяха започнати 148 нови разследвания и бяха представени 78 планирани решения.

В допълнение към механизмите за сътрудничество, посочени в Регламент 1/2003, други механизми за сътрудничество в рамките на ЕМП осигуряват съгласувано прилагане на правилата на ЕС в областта на конкуренцията в различните юрисдикции. Членовете на ЕМП се срещат редовно, за да обсъждат наскоро започнати дела, въпроси на политиката и въпроси от стратегическо значение. През 2022 г. хоризонталните работни групи и секторните подгрупи проведоха 45 срещи, на които служители на НОЗК обмениха мнения и опит.

Редовен и конструктивен диалог между институциите

Европейският парламент, Съветът, Европейският икономически и социален комитет и Европейският комитет на регионите са основни партньори на Комисията в непрекъснатия диалог относно политиката в областта на конкуренцията.

¹³⁵ Известие на Комисията относно сътрудничеството в рамките на мрежата от органите по конкуренция, ОВ С 101, 27.4.2004 г., стр. 43 и ОВ С 374, 13.10.2016 г., стр. 10.

През 2022 г. изпълнителният заместник-председател Вестегер участва в Европейския парламент в редица срещи за обмен на становища или в структурирани диалози, включително с Комисията по икономически и парични въпроси („ECON“), Комисията по промишленост, изследвания и енергетика („ITRE“), Комисията по вътрешен пазар и защита на потребителите („IMCO“) и Комисията по заетост и социални въпроси („EMPL“). Освен това изпълнителният заместник-председател Вестегер взе участие в пленарните дебати по политиката в областта на конкуренцията, по Законодателния акт за цифровите пазари, по Регламента за чуждестранните субсидии и по отговора на ЕС (включително чрез държавна помощ) на Закона на САЩ за намаляване на инфлацията.

В писмения си отговор от юли 2022 г. на резолюцията на Парламента относно политиката в областта на конкуренцията (докладчик Schwab; ЕНП, Германия) Комисията изтъкна, наред с други неща, постепенното прекратяване на Временната рамка за мерките за държавна помощ, свързани с COVID-19, приемането на Временната рамка при кризи в отговор на отрицателното икономическо въздействие от нахлуването на Русия в Украйна, Регламента относно чуждестранните субсидии и приключването на тристранните преговори, Законодателния акт за цифровите пазари и неговото бързо и хармонично прилагане, безпрецедентното текущо преразглеждане на правилата в областта на конкуренцията, включително приемането на новите СЕЕАГ¹³⁶, новия Регламент за групово освобождаване за вертикалните споразумения и новите Насоки относно вертикалните ограничения, както и текущото преразглеждане на известието за определяне на пазара.

През 2022 г., в рамките на Съвета, изпълнителният заместник-председател Вестегер участва в обmena на мнения и дебатите по въпросите на политиката в областта на конкуренцията, включително в няколко заседания на Съвета по конкурентоспособност (Вътрешен пазар и промишленост).

5.2. Сътрудничество в областта на политиката на конкуренция по света

Многостранни отношения

През 2022 г. Комисията продължи да участва активно в международни форуми, свързани с конкуренцията, като например Комитета на ОИСР по конкуренция, Международната мрежа по конкуренция („ICN“), в която Комисията пое тригодишна роля на съпредседател в Работната група по сливанията, и Конференцията на ООН за търговия и развитие („УНКТАД“). През 2019 г. Комисията продължи усилията си за подобряване на международните правила за субсидиите. Преразглеждането на правилата за субсидиите е един от основните приоритети на ЕС в рамките на модернизирването на правилата на СТО за търговията.

¹³⁶ Съобщение на Комисията: Насоки относно държавната помощ в областта на климата, опазването на околната среда и енергетиката, ОВ С 80, 18.2.2022 г., стр. 1.

Двустранни отношения

През октомври 2022 г. Комисията и органите за защита на конкуренцията на САЩ проведеха втората среща от Съвместния диалог относно политиката за технологична конкуренция, като обсъдиха усилията за сътрудничество за осигуряване и насърчаване на лоялна конкуренция в цифровия сектор¹³⁷. Две министерски срещи се проведеха през май и декември 2022 г. в Съвета по търговия и технологии ЕС—САЩ. Двете министерски срещи доведоха до административно споразумение относно общ механизъм за взаимен обмен на информация относно публичната подкрепа, предоставяна от ЕС и САЩ на полупроводниковата промишленост¹³⁸.

През 2022 г. Комисията продължи сътрудничеството си относно политиката в областта на конкуренцията с трети държави, включително програмите за техническо сътрудничество с няколко азиатски¹³⁹ и африкански¹⁴⁰ държави. През 2022 г. Комисията продължи преговорите по споразуменията за свободна търговия („ССТ“) с Австралия, Индия, Индонезия и приключи преговорите за ССТ с Нова Зеландия и Узбекистан. По отношение на страните кандидатки¹⁴¹ и потенциалните кандидатки¹⁴² основната цел на политиката на Комисията е да им окаже съдействие при създаването на правни рамки с добре функциониращи и независими в оперативно отношение органи за защита на конкуренцията.

¹³⁷ Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_6167

¹³⁸ Вж.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7433

¹³⁹ Вж.: <https://asia.competitioncooperation.eu>

¹⁴⁰ Вж.: <https://africa.competitioncooperation.eu>

¹⁴¹ Държави със статут на страна кандидатка, получен от Европейския съвет въз основа на препоръка на Европейската комисия: Албания, Босна и Херцеговина, Молдова, Черна гора, Северна Македония, Сърбия, Турция и Украйна.

¹⁴² Потенциални кандидатки за членство в ЕС: Грузия и Косово.

2022 г. ГОДИНА НАКРАТКО

